

Православље и Нови Светски Поредак

Марко С. Марковић¹

Увод

Предајући србској словесној јавности књиге интелектуалног горостаса др Марка С. Марковића, ми уједно имамо посебну част и одговорност да нашем Отачаству представимо несумњиво најумније, најбриткије и најпроницљивије перо србске политичке емиграције.

У другој половини овог крвавог столећа нико као г. Марковић не сведочи да политика није и не сме да буде „брлогу којем се прасци ваљају“ већ „страшна и света служба народу и држави“! Неуништив и трајан плод тог сведочења представљају и Марковићеве књиге које су, овде и сада, истински мелем на изранављеном државотворном ткиву распетог Србства.

Управо зато, нимало случајно, наша библиотека носи назив ПОЛИТИКА И ОБРАЗ подсећајући на једину смислену могућност останка и опстанка србског народа на Богочовечанском Путу Истине и Живота.

Небојша М. Крстић

Нови Европски поредак и Православље

ХИЛАНДАРАЦ: Било је предвиђено да, почетком новембра 1993, одржите предавање пред српским свештеничким сабором у Химелстиру (Немачка), на тему „Нови европски поредак и Православље“, али је тај пројект у последњем тренутку био одбачен. Када се није могло друкчије, покушајмо да бар у једном приватном разговору расправимо о том предмету. Ви сте, скоро пола века, будно пратили западни живот и штампу, а истовремено никада нисте пресекали корене који су Вас везивали за родно тле. Из тих разлога, испуњавате битне услове за објективно посматрање данашњих збивања.

М.С.М.: Захваљујем Вам на указаној прилици. У слободној дискусији суштина проблема често долази јасније до изражаја. Само, већ на почетку, желео бих да проширимо горњу тему. Европа није просторно и временски издвојена; она је политички ужљебљена у стварност савременог света. Према томе, било би исправније рећи „Нови светски поредак и Православље“.

ХИЛАНДАРАЦ: Шта је ново у том светском поретку?

М.С.М.: Две појаве су из темеља уздрмале тај поредак: поремећај светске равнотеже и развраћање демократије. Русија није била спремна да после пада

¹ У даљем тексту М.С.М.

берлинског зида и пропасти комунизма замени Совјетски савез. Испод његових рушевина, на том геополитичком простору зјапи огромна празнина. И докле год не буде васкрсла руска царевина, у свету ће владати америчко самовлашће и хаос. Посредством услужних међународних организација, председник Сједињених Држава се већ понаша као да је господар света, горе него некада турски султан. Али, пре свега, он не може стварно владати светом пре но што Русија, као атомска сила, не буде потпуно уништена. А, што је најгоре, он никада неће ни постати господар света него може само бити обична лутка у рукама оних који нас гурају у светску катастрофу. Стога је засада западним државницима најважније да руску провалију прошире и народе на том сектору или доведу до узајамног истребљења или их сами униште. Југославија је само прва етапа у том процесу.

ХИЛАНДАРАЦ: Ви сте ту западну стратегију већ делимично скицирали у „Пола века српске Голготе“ („Лазарица“, бр. 136) и у апелу „За савез православних народа“.

М.С.М.: Оно што ме је приликом те анализе пренеразило, био је морални распад демократије. Гледајте шта се на наше очи збива. Противно међународном јавном праву, Титове републике се без преговора признају као суверене државе. У име права народа на самоопредељење, признаје се државна сувереност Босанцима који нису народ, а босанским Србима и Хрватима се ускраћује право да се присаједине својим републикама. Ствара се Велика Хрватска којој се даје право да зароби 800 000 Срба, а кривица за сукоб се сваљује на српски идеал „Велике Србије“. Становништву Сарајева се не допушта да напусти град, не би ли се свакодневно говорило о његовим патњама, а Србима претило уништењем, док се истовремено Србија гуши све свирепијим ембаргом. На Западу се масе дресирају против Срба као животиње у циркусу. Америчка агенција Радер Фин Глобал Паблик Аферс лансира против Срба пропагандне кампање о концлогорима, о етничком чишћењу и о силовању босанских жена,² док се систематски игноришу жалбе и меморандуми Српске Цркве о геноциду који се врши над Србима.³ Никада у историји ниједан народ није био горе оклеветан, понижен и обесчашћен од Срба. За све то време, као тобож „слободан грађанин једне демократске земље“, ја нисам у Француској имао могућности да дођем до речи ни преко штампе ни на телевизији, док су се на сцени појављивали разни псевдоисторичари и свакојаки „експерти“ који су обавезно теретили Србију и Србе.

ХИЛАНДАРАЦ: Зар је то демократија којом хоће да замене комунизам?

² Жак Мерлино, „Није добро рећи све истине о Југославији“ - на француском - Париз, Албен Мишел, 1993. (Jacques Merlino, "Les verites yougoslaves ne sont pas toutes bonnes a dire", Paris, Albin Michel).

³ „Злочин без казне. Геноцид над Србима. Прилози и догађаји у Хрватској 1990/1991“, Београд, децембар 1991. (Српски и енглески текст). „Српска Православна Црква. Њена прошлост и садашњост“, Београд, 1992. (Српски и енглески текст). „Меморандум Српске Православне Цркве“, Београд, Политика", 30. У1992.

М.С.М.: Не знам, заиста, откуда им толика дрскост да другима дају лекцију о демократији. По моме скромном мишљењу, поступак Уједињених Нација и првенствено Европске заједнице, открио нам је чињеницу да западни државници сами не верују у своје демократске идеје. Под окриљем демократских принципа, они на сваком кораку бестидно газе те принципе. И, у том смислу, гори су од Хитлера и Стаљина. Јер ако су Хитлер и Стаљин ишли до краја у спровођењу својих чудовишних и милионских злочина, то је било стога што су слепо веровали у своју наказну идеологију. А уколико демократски политичари беспрекидно и са највећим цинизмом поступају супротно демократској идеологији, значи да су они обични лицемери који не верују у њену истинитост.

ХИЛАНДАРАЦ: Волео би да нисте у праву. Али ако је Ваша критика истинита у односу на западне политичаре, како се може објаснити да ниједан правник на Западу не устане у одбрану демократских начела и не осуди оне који су се о њих огрешити?

Речју, како да Србија за себе на Западу не нађе ниједног угледног и речитог адвоката?

М.С.М.: И мене је одавно мучило то питање. Зар су познати правници толико страховали за своју каријеру, да се међу њима није нико нашао да брани демократију? Не да брани Србе, него баш демократију и демократска начела. Срећом, изузетака је ипак било, само што њихове изјаве нису биле пропагиране. Тако сам и ја тек накнадно сазнао да је, јуна 1993, професор Морис Диверже,⁴ један од највећих француских правника - истина у пензији - осудио званичну западну политику према Србима и, с правног гледишта, потврдио српски став: „Политички, била је капитална грешка убрзавати распад блока Јужних Словена који су већ више од једног столећа покушавали да се уједине. Правнички, међународно право је било у великој мери презрено, мада је то извршено под кауцијом уставних судова Француске, Италије и Немачке... Питање се могло решити компромисом, да Европска заједница није бесправно проширила на унутрашње границе једне федералне земље принцип неприкосновености интернационалних граница”.

ХИЛАНДАРАЦ: Колико се сећам, Ви сте у својим поменутих написима у више махова подвлачили да су самозвани западни стручњаци за балканска питања већином незналице. Зар не мислите да би се тиме добрим делом могле објаснити и Грешке западних политичара који су доносили судбоносне одлуке о балканским народима не знајући ни њихову историју па, понекад, ни њихов положај на земљиној кугли?

М.С.М.: Тим поводом, молим Вас да саслушате овај текст о Босанцима у Титовој Југославији: „Већ од пре десет година, атеистичка држава је измислила једну народност ослањајући се на једну типично религиозну особеност. Људи

⁴ Жак Мерлино, поменуто дело, стр. 182-183.

Херцег-Босне који то желе, могли су да се изјасне за „муслиманску народност“. Циљ те опције био је да, с једне стране, смањи глобални број Хрвата (католика) или Срба (Православних)... а с друге, да поласка религиозним осећањима једног дела становништва; Ислам је осетно најпослушнија од трију вероисповести... Хтело се то или не, исламска заједница, и поред својих аутохтоних елемената, мучно налази своје место у једној хришћанској Европи која има неправичне али такође и добре разлоге да је се прибојава. Она са већом спонтаношћу сања - и ко би јој то могао пребацити? - о обнови једног светског калифата." Ко је то написао? Ја? Не. „Српска пропаганда“, како би данас рекли западни листови? Још мање.

Наведени текст је из пера познатог париског новинара Анри Феске, објављен у париском листу „Le Mond“, од 19. фебруара 1980. - значи, далеко пре савремених збивања - под насловом „Религије у Југославији. - Кад једна атеистичка држава измишља муслиманску народност“. Дакле, ако заведене западне масе немају појма о ономе што се стварно збива и следе као стадо оваца лажи својих предводника, њихови „нервни центри“ - државни руководиоци и обавештајни сервиси -одавно врло добро познају нашу ситуацију.

ХИЛАНДАРАЦ: Остаје нам да видимо да ли и поред тога Православље има неких изгледа у односу на Нови светски поредак. Но судећи по ономе што сте до сада рекли, Србија се, у сваком случају, налази пред забрављеним вратима: за њу у том поретку нема места. Није сасвим јасно зашто. Зар и Ви верујете да против Срба постоји нека светска завера? Због чега? Како се то уопште може замислити?

М.С.М.: Ако замислимо да су се сви народи у свету ујединили с циљем да униште Србе, то је бесмислица. Али ако замислимо Србију као први пион осуђен да буде жртвован у светској шаховској партији, то је сушта стварност. Треба само проникнути у мисао и намере противника.

ХИЛАНДАРАЦ: А шта ако се преваримо у том нагађању?

М.С.М.: Да нам се то не би десило, треба да знамо напамет његове раније шаховске партије. Другим речима, морамо се вратити изворима савремене светске политике. Да ли сте, на пример, чули за Трилатералну комисију, тако названу зато што се њена моћ ослања на људе који заузимају кључне положаје у Америци, Европи и Јапану?⁵ Корене те комисије ћемо наћи у организацији „Округли сто“

⁵ Подаци о Трилатералној комисији наведени су по следећим студијама: Ален де Беноа „Технократски мондијализам г. Бржезинског“, Париз, ревија, Светска представа“, бр. 209, август 1979. (Alain de Benoist, „Le mondialisme technocratique de M. Briezinski“, Paris, „Spectacle du monde“, Nr. 209, aout, 1979).

Ерик Лоран, „Трилатерала: то дискретно друштво које буди нашу радозналост“, Париз, „Фигаро Магазин“, 19 октобар 1985. (Eric Laurent, „La Trilatérale: cette societe qui nous intrigue“, Paris, „Le Figaro Magazine“, 19.X 1985.).

Бернар де Гателије, „Трилатерала: једна посебна идеја о свету“, Париз, „Астролаб“, бр. 84, 1986. (Bernard de Gatellier, „Trilateral: une certaine idee du monde“, „L' Astrolabe“, Nr. 84, 1986).

која је својевремено утицала на америчког председника Вилсона. У току Првог светског рата, „Округли сто“ се развио у две гране: Краљевски институт интернационалних послова у Енглеској и Савет интернационалних односа или К.Ф.Р. у САД. Седиште тог савета је било у Њујорку, на углу Парк Авењу и 68. улице. Седамдесетих година овог века, председник Савета Давид Рокфелер, уједно директор банке Чез Манхатан, дошао је на помисао да би ту организацију требало проширити на три континента и дати јој планетарне размере. И тако је Трилатерална комисија званично основана 1973. године у Токију.

Подвлачим да није по среди никаква тајна организација. Она броји неколико стотина чланова, обавезно утицајних личности из финансијске и политичке области, чија су имена опште позната. Довољно је поменути Кисинџера, Ањелија или Ротшилда. Приликом састанка Трилатералне комисије у Риму, папа Јован-Павле II је све присутне у Ватикану поздравио: „Ваше велико богатство знања у области политике, економије и финансија вам даје средства једне знатне моћи”.⁶ А један француски новинар се није устручавао да напише: „Њихов утицај и одлуке које изазивају ударају печат на судбину преко милијарде људи”.⁷

ХИЛАНДАРАЦ: Из тога се још не види какве посредне или непосредне везе постоје између Трилатералне комисије и политике Запада у односу на Србе и Југославију.

М.С.М.: Те везе постоје и оне су вишеструке. Пре свега, није случајно што су скоро сви главни западни учесници у југословенској драми чланови Трилатералне комисије: почев од председника Буша, који је упалио прву варницу у балканској барутани заузимајући се за Шиптаре на Косову, преко лорда Карингтона, до Сајрус Венса и Ворен Кристофера...

ХИЛАНДАРАЦ: ...Што још није довољан доказ. Ако се у једном друштву нађу окупљени спољнополитички стручњаци, сасвим је нормално да сутра многе од њих видимо на разним одговорним положајима. Али тиме није објашњено ни зашто они воде баш дату политику а не неку другу нити је доказано даје политика Трилатералне комисије уперена против Срба и Југославије.

М.С.М.: Ви сте у праву. Зато сам на почетку и нагласио да „није случајно“ што баш чланови Трилатералне комисије одлучују о нашој судбини. Наиме, постоје идеолошке поставке те комисије - или, тачније, политичке поставке, пошто је она против свих идеологија - које се могу сматрати главним путоказима њихове дипломатске активности. У том погледу, важно је зауставити се на личности Збигњева Бржезинског који је био први мислилац, ако не „идеолог“ те организације. Рођен 1928. године у Варшави. Син пољског дипломате Тадеуша Бржезинског. 1949. прима америчко држављанство и студира политичке науке у Харварду, где се упознаје са Хенри Кисинџером. Оженио се ћерком чехословачког

⁶ „Le Figaro Magazine”, 19.X 1985, наведени чланак, стр. 136-139

⁷ Исто, стр. 139

председника Едуарда Бенеша. 1961. постаје директор Института за изучавање комунистичких проблема који финансира Рокфелерова фондација. Давид Рокфелер га уводи у Трилатералну комисију. Од њеног оснивања до 1976. Бржезински је не само њен директор него и теоретичар. Као такав, он за Трилатералу регрутује будућег америчког председника Џими Картера, а овај га, из захвалности, поставља 1977. године за председника Националног савета безбедности.⁸

ХИЛАНДАРАЦ: Шта хоће Бржезински?

М.С.М.: Он делује у више праваца, али нас овде највише интересују три његове тенденције: против свих национализма, против Русије, против свих европских и јапанских тежњи за независношћу у односу на Америку. Његова традиционална пољска мржња према Русима га доводи до оправдања болшевизма: „Историјска улога стаљинистичког комунизма састојала се можда у томе да се ограниче последице једног националног буђења и чак интензивног империјализма које је руски народ познавао“. А један француски новинар из тога извлачи закључак: „Без Стаљина, царистичка Русија би постала „шовинистичка модерна диктатура“, много опаснија него болшевичка Русија“. Са Совјетским савезом се могло дискутовати, као са мањим злом, јер је болшевизам зауздавао руски империјализам, али према националној Русији не треба имати милости. Као што видите, сва политичка актуелиост је ту већ садржана у клици.⁹

ХИЛАНДАРАЦ: Ако се не варам, Ви сте раније жигосали Отона Хабзбуршког као нашег главног непријатеља, а сада налазите узроке данашње антисрпске и антиправославне политике код Бржезинског. Далије нужно враћати се у прошлост, код толиких примера који су нам ближи? Многи данас говоре о савезу или „завери“ Немачке и Ватикана против Срба. Шта мислите о томе?

М.С.М.: Ваља разликовати руководиоце од извршиоца. Наши европски непријатељи, звали се они Кол, Геншер или Отон Хабзбуршки, су само извршиоци, па ма колика била њихова ефикасност. А знамо да она није незнатна. Отон Хабзбуршки није узалуд одбио да се прими председништва Мађарске републике, сматрајући да ће „бити кориснији“ у крилу Европске заједнице. И верујем да је у Европи против нас придобио многе државе које су на почетку биле неодлучне. Ватикан је нешто сасвим друго. Он је пустио много дубље корене. Папа никада није извршилац, он може само бити партнер и сарадник руководиоца. Хабзбурзи нису били наши непријатељи више јуче него што су данас или што ће бити сутра. Али важност њихове улоге на Балкану не зависи од њих него је

⁸ „Светска представа“, пом. чланак, стр. 26

⁹ Међу списима Бржезинског, А. де Беноа истиче дело „Алтернатива за поделу“ („Alternative to partition“, 1965), а де Гателије „Технетроничну револуцију“ („La Revolution technetronique“, 1971).

функција положаја Русије. Ако се Русија сама од себе распадне, нема потребе да се ситуација компликује рестаурацијом хабзбуршке монархије и, евентуално, отоманског царства. Буде ли се Русија поново оснажила као светска империја, дошло би до поделе на интересне сфере, до нове Јалте и тешко је веровати да би тада Руси оставили Србе туђинцима на милост и немилост. Хабзбурзи би имали шансе да поврате бар један део свога царства кад би се ова ситуација продужила, кад би руска држава дуже времена остала ровита, јер би онда било нужно убрзати њен пад. С обзиром на ту могућност, Запад ће наставити да на Балкану подгрева стара жаришта на Косову и Македонији, злу не требало, чак и у случају привременог примирја. Ја се чак чудим да до сада није било интензивнијих покушаја да се Црна Гора отцепи од Србије јер то је био вековни принцип аустријске политике: спречити Србима излаз на море. Убеђен сам да се у том правцу већ озбиљно ради. Осим тога, треба отклонити и опасност да Русија, преко савезничке Србије, избије на Јадран. Не заборавимо да је то био један од главних разлога западне подршке Титу против Москве.

ХИЛАНДАРАЦ: Укратко, Ви верујете у неку врсту „варијабилне Геометрије“, како се то данас каже.

М.С.М.: Веровали или не, то је основни закон политике. Тактика зависи од стратегије, она је прилагођавање стратегије датим околностима и могућностима. Зато је за мене важан Бржезински: он нам, бар делимично, открива циљеве стратегије која дејствује против нас. Погледајте пример црвене Кине. Американци су се годинама надали да ће Кина једног дана загазити у рат са Совјетским Савезом. Отуда ће, маја, 1981., Трилатерална комисија одржати састанак усред Пекинга, у Палати народа, на тргу Тјен Ан Мен, уз добродошлицу Денг Ксиаопинга. Али чим су почели преговори између Кине и Совјетског Савеза, баш приликом посете Горбачова, у Пекингу се „спонтано“ дигла побуна на истом тргу Тјен Ан Мен. Кина је изневерила своју мисију и сва западна штампа је оборила дрвље и камење на комунистички терор против студената и невиног становништва. Сетите се Чаушеског, најкрвавијег комунистичког тиранина, и одушевљен^а с којим је поздрављен његов пад. Не за дуго.

С обзиром, да се побуњеници нису одмах окренули против Совјетског Савеза, они су преконоћ били жигосани као агенти КГБ, а масовни покољ који је, наводно, извршио Чаушеску на темишварском гробљу је приказан као обична превара. Но кад је у Молдавији избио рат између Руса и Румуна, напади западне штампе на нове господаре Румуније су се утишали. Или случај Русије. Док је Горбачов био на власти, била је сумњива и непожељна његова намера да „постепено напусти комунизам“, зато што би границе Совјетског Савеза остале неповређене. То је био разлог западне кампање против организације „Памјат“ и „руског антисемитизма“. Де Маранш, шеф француске обавештајне службе, није оклевао да се због тога обори на Русе, па се чак и Отон Хабзбуршки усудио да им даје лекције због „погрома“, заборављајући 20 милиона руских жртава у борби против нацизма.¹⁰

¹⁰ “Paris match” 2.9.1989. “Le Figaro”, од 10.1.1990.

Но, доласком Јељцина, Совјетски Савез се распао, балтичке земље су га напустиле, Украјина се отцепила од Русије, а судбина флоте је постала неизвесна, па више није била потребна ни кампања против „руског антисемитизма“.

ХИЛАНДАРАЦ: Бојим се да смо се потпуно удаљили од задане теме, да смо се сувише задржали на политици или, ако хоћете, на „новом светком поретку“, а да се уопште нисмо дотакли Православља. Међутим, ако постоје ма и најмањи изгледи да се међународни односи у Европи смире и нормализују, то се може само остварити религиозним путем, захваљујући Православној Цркви и хришћанским црквама.

М.С.М.: Не бојте се, нисмо скренули с пута: пошли смо од чињеница и идемо право постављеном циљу. Потпуно се слажем с Вама да нам спас може доћи само од религије, уколико православне Цркве и народи буду успели да се на време сложе. Иначе ми некакву искрену и трајну помоћ од Запада не можемо очекивати. А кад је реч о хришћанским црквама, имам утисак да је екуменизам доживео слом. И поред документованих сведочанстава Српске Православне Цркве, ниједна неправославна Црква није јавно и званично устала у одбрану мученичког српског народа.

ХИЛАНДАРАЦ: Мислите ли рећи да се на тај начин обистинила осуда оца Јустина Поповића: „ Све те псевдоцркве нису друго до јерес до јереси“?

М.С.М.: Кад сте већ поменули оца Јустина, сетимо се и онога што је рекао о Католичкој цркви, која заслужује да јој посветимо посебну пажњу. „Христа су потисли на небо, а на Његово место поставили „намесника“ - папу, Богочовека заменили човеком, а љубав „систематским уклањањем, уништавањем свега што се не клања папи, па чак и насилним превођењем у папску веру и спаљивањем грешника у славу кроткога и благога Господа Исуса“.¹¹

ХИЛАНДАРАЦ: Упркос томе, отац Јустин није био против истинског екуменизма и помирења међу хришћанима, али под условом да се Светој Чаши приђе кроз покајање. „Без покајања и ступања у Истиниту Цркву Христову – говорио је он - неприродно је и бесмислено је говорити о неком уједињењу „цркава“, о дијалогу љубави, о интеркомунио“. У покајању пред Богочовеком, он је видео лек и за „свегрех“ папизма.

М.С.М.: Мислим да смо се ту дотакли суштине проблема. Јер мука је у томе, што се црв одавно увукао у воћку. Убилачка мржња према некатолицима избија већ код Томе Аквинског. Ево шта је он писао у свом капиталном делу „Сума теологије“ (други том другог дела, поглавље „Вера“, питање бр. 11): „Што се тиче јеретика, треба узети у обзир две ствари, од којих се једна тиче њих, а друга Цркве. С њихове стране, постоји грех. Онај због кога су заслужили не само да од Цркве буду

¹¹ Архим. Др. Јустин Поповић, „Православна Црква и екуменизам“, Солун, 1974, стр. 180 и 150.

удаљени екскомуникацијом него и да буду од света одстрањени смрћу. И заиста, много је горе нагрдити веру на којој почива душевни живот него фалсификовати новац који служи у свакодневном животу. Према томе, ако су фалсификатори одмах осуђени од земаљских владара на смрт, по правди закона, тим пре јеретици, чим се докаже њихова јерес, могу бити не само екскомуницирани него сасвим праведно погубљени. Са стране Цркве, напротив, постоји самилост због преобраћања заблуделих. Зато она не осуђује одмах него „после прве и друге опомене“, као што учи Апостол. Али после тога, ако се јеретик и даље одупире, Црква, која више нема наде да ће се он покајати, доприноси спасењу других одвајајући га од себе пресудом екскомуникације и накнадно га препушта световном суду да би од света био одбачен смрћу“. Да се савремени читалац не би саблазнио пред овим текстом, савремени редактор француског издања од 1985. године, додаје напомену: „Ми данас не можемо осуђивати менталитет чији елементи расуђивања нам недостају“.¹²

ХИЛАНДАРАЦ: И он сматра да су том примедбом католици опрали своје руке?

М.С.М.: Не, он верује да је тиме преварио савременог читаоца. Уствари, као образован теолог, он је морао знати да је начело Томе Аквинског преживело векове и да је 1910. године, о. Леписје, будући кардинал у своме делу „О стабилности и прогресу догмата“ - којим је заслужио одобрење папе Пија X, а скандализовао једног познатог масона¹³ - написао следеће: „Ако јеретици који су слободно постали јеретици јавно проповедају јерес, па својим примером и својим погубним разлозима подстичу друге да прихвате исте заблуде, нико не може сумњати да заслужују не само да буду из Цркве искључени екскомуникацијом него (такође) избрисани смрћу из списка живих“.

ХИЛАНДАРАЦ: Било који језуита ће Вам рећи да њихова црква разликује јеретике од шизматика-расколника, а да православни, по католичком схватању, припадају овим другим.

М.С.М.: А ја ћу језуити одговорити да су католици убијали Православне кад год би негде дошли на власт, било да су их називали јеретцима или шизматицима. Подсетићу га на крсташко освајање Цариграда, 1204. године, које се претворило у насиље, пљачку и пожар града. Навешћу му пример пољске инвазије Русије, на почетку XVII века, која се, по злочинима извршеним над руским народом, може само поредити са усташким геноцидом.¹⁴

¹² У француском издању од 1985, наведени текст се налази у 3. књизи „Сума теологије“, Париз, издање Ди Серф (Du Serf), на страни 91.

¹³ Ив Марсодон, „Екуменизам у очима једног традиционалног фрамасона“, Париз, Витиано, 1964, стр. 31. (Yves Marsaudon, „L'oecumenisme vu par un franc-macon de tradition“, Paris, L'Horizon international/Editions Vitiano, 1964).

¹⁴ А. В. Карташов, „Очерки по истории Русской церкви“, том II, Париз, ИМКА-Прес, 1959, стр. 84-85, 280-281

Додаћу да је, крајем истог века, када је Луј XIV сањао о могућности ослобођења Цариграда, дипломата Ла Кроа предлагао француском краљу да преведе све православне у католицизам, док му је фрањевац Мишел Февр, који је пре тога покатоличкио антиохијског патријарха, сугерирао да физички истреби све шизматике који не буду хтели да прихвате католичку веру.¹⁵ Открићу му мало познате податке о ужасним прогонима православних Срба у Аустро-Угарској, када је језуита Гаврило Хевенешчи саветовао цару Јосифу I да ликвидира српског владуку Исаију Ђаковића који ће, годину дана касније, мистериозно „на пречац“ умрети у Бечу. Обавестићу га, најзад, да су руски емигранти 1993. поново издали књигу Попова-Грињенка „Гоњење православних и Руса у Пољској XX века“, која је први пут изашла у Београду, 1937. године.¹⁶

ХИЛАНДАРАЦ: И доведићете га у шкрипац. Зато што католичкој цркви није могуће да се од тога огради и те Грозоте осуди као злодела појединаца, ако се покаже да су они у својим поступцима следовали правила Цркве. Нужно је, дакле, пре сваке дискусије о папској непогрешивости, да се Римска црква покаје због свих католичких злочина у прошлости и уједно одрекне својих злочиначких правила. Ако је то једини пут хришћанског зближења, а отац Јустин нам је показао даје покајање једини пут који води истинском екуменизму, онда спас не можемо очекивати ни с те стране, бар у краћем временском року.

М.С.М.: До тог закључка мора доћи сваки објективан посматрач. Како Папа може осудити усташке злочине, кад зна да би их одобрили Тома Аквински и кардинал Леписје? Признајем да сам се неко време и ја заваарао надом да ће „први словенски папа“ допринети успостављању мира у Југославији. Било је довољно да са амвона осуди усташки геноцид и све оне који су били компромитовани ватиканском политиком за време Другог светског рата. Уместо тога, он је отворено стао на страну Туђмана и искористио сваку прилику да од западних државника - од Клинтонa до Баладура¹⁷ - тражи интервенцију против Срба и Србије. После

¹⁵ Катарина де Вокорбеј-Масаловић, „Отоманско царство и француско-турски односи у последњој трећини XVII века по сведочанству господина Ла Кроа“ - на француском - Теза за диплому архивара-палеографа, Париз, 1985, стр. 122, 129. (Katarina de Vaucorbeil-Massalovitch, „L'Empire ottoman et les relations franco-turques dans le dernier tiers du XVII* siecle d'apres le temoignage du sieur de La Croix“. - These pour le diplome d'archiviste paleographe, Paris, 1985).

¹⁶ Александар Попов (Вл. Гриненко), „Гонение на православие и русских в Пољсе в XX-ом веке“, Београд, Проте Матеје 67,1937.

¹⁷ У присуству председника Клинтонa, Папа Јован-Павле II је у Денверу (Колорадо), због сукоба на Кавказу и Балкану, захтевао од Уједињених Нација да „ефикасио бране угрожена становништва“ („Фигаро“, 13.VIII 1993). А приликом своје посете Ватикану, француски премијер Баладур је подвукао потребу, поводом Босне, да се Уједињене Нације „не смеју устручавати да осигурају поштовање својих одлука“ („...силом“, тумачи „Фигаро“ од 29.XI 1993). Патрик Валдрини, ректор Католичког Института у Паризу, објашњава да је све то у складу са новом политиком Свете Столице која се, попут Др Кушнера, залаже за „право мешања“ интернационалних организација у националне сукобе („Фигаро“ од 13.X 1993). А шта ако баш те организације стварају нова жаришта сукоба и угрожавају живот читавих

Збигњева Бржезинског и папе Војтиле, нашао се и трећи Пољак - Мјазовецки! - да нам ради о глави. Није оклевао да за несреће у Босни и Хрватској осуди Србе. Идући пут треба од те „словенске браће" која нас уче моралу затражити да нам положи рачуне за злочине које су извршили њихови сународници и кажу нам колико је православаца остало у Пољској.

ХИЛАНДАРАЦ: Да резимирамо. Судаћи по Вашем излагању, у Новом светском поретку нема места ни Србима ни Православљу. Ако се све не може свести на заверу Немачке и Ватикана против Срба, Ви сте ипак склони мишљењу да између најугицајнијих западних државника - па били они чланови Трилатералне комисије или не - и Римског папе постоји сагласност, па можда и заједничка воља да се православни народи избаце из историјског колосека.

М.С.М.: Нажалост, то није све. Такво гледиште би било сувише упрошћено. До сада смо посматрали само једну страну медаље. Вратимо се нашем првом Пољаку, Бржезинском. Његов план је био далеко сложенији. Ја сам код њега наслутио троструки циљ. Он се не би задовољио уништењем Русије; он жели, и Трилатерална комисија жели, да Европу, Јапан, па и сав остали свет ставе у зависност од Америке. А то захтева њихову дестабилизацију. Каква ће бити политика према Јапану и какву заједничку будућност су предвидели амерички и јапански представници у Трилатерали, не знам. Али у односу Европу, решење већ постоји: панисламизам. У први мах, то Вам изгледа невероватно, чак и безумно. Па ипак, ирански панисламизам је био најгенијалнији изум Трилатералне комисије. Ко је увео Џими Картера у Трилатералну комисију и од њега скројио „по мери" будућег председника САД. Збигњев Бржезински. А ко је напустио иранског шаха и допустио Ајатоли Хомеинију да се дочепа власти? Џими Картер.

У датом тренутку, Хомеини је корисно послужио Западу, јер је одмах загазио у дугогодишњи рат са Ираком, што Реза шах Пахлави није о да учини. Но то је била незнатна услуга у поређењу оним што ће ирански панисламизам моћи даље да поруши. Као да је на политичку сцену ступио октопод са више пипака. На првом месту он је, у сагласности са трилатералним принципом, противник националних држава. Као такав, панисламизам је пре свега непријатељ муслиманских нација. Погледајте Египат који је, због панисламистичког терора, лишен туризма и у економском погледу скоро на издисају. Или Алжир који је већ потонуо у грађански рат из кога ће тешко испливати. А затим, ту су суседне азијске државе, посебно муслиманске републике бившег Совјетског Савеза, које се могу лако заразити и довести у сукоб са Русима. Најзад, долази на ред Европа.

ХИЛАНДАРАЦ: Вашу логику могу да следим у Азији и Африци, али у Европи, где нема Ислама на ширим просторима...

М.С.М.: Можда нас баш у Европи очекују највећа изненађења. Пре неколико година, француска новинарка Кристина Окренг, жена министра Кушнера који

упорно води антисрпску пропаганду, интервјуисала је Александра де Маранша бившег шефа француског тајног сервиса S.D.E.C.E. (од 1970-1981). О том разговору је после објавила књигу „У тајни принчева“. На страни 269, де Маранш изражава своју бригу за Израел, због пораста муслиманског наталитета. Међутим, нешто даље, на странама 372-373, прича да је учествовао у преговорима између мароканског султана и шпанског краља поводом изградње једног тунела, испод Гибралтарског мореуза, између Африке и Европе, како би се олакшале сеобе муслиманских маса. Очигледно је да би та најезда Ислама дефинитивно пореметила равнотежу европски народа. Што је већа муслиманска имиграција, то је јачи отпор европског становништва, а паралелно се дижу оптужбе о порасту расизма и нацизма у дотичним народима. Чак и без гибралтарског тунела, Немачка и Француска до данас нису могле да изађу из тог зачаран круга.

Питање је, дакле, ко је могао де Мараншу дати дозволу да се упушта у тако убитачне пројекте. Он се и поред свог високог положаја није смео те одговорности примити сам, без пуномоћи од председника републике или бар председника владе. Одговор ће нам бесумње дати податак да је у то време - тј. од 1974. до 1981. године - председник Француске републике био Валери Жискар д'Естен... један од европских чланова Трилатералне комисије и једномишљеник Бржезинског о потреби учвршћивања везе између Севера и Југа. Због тога је Француска указивала уточиште Ајатоли Хомеинију пре но што је био устоличен у Ирану.

Наравно, теорија Бржезинског о вези Север-Југ није обавезивала Сједињене Државе да широм отворе врата избеглицама и незапосленима из Јужне Америке. Али, под изговором те теорије, требало је у Европи што пре почети са муслиманском инвазијом, а панисламизам ће доћи касније. Исламисте имамо већ данас у скоро свим западним земљама. А са признањем суверене босанске државе, сада имамо и први панисламски мостобран у Европи. Др Кушиер и Бернар Анри-Леви су знатно допринели томе да француски председник републике прими у Паризу Изетбеговића као неког угледног државника.

ХИЛАНДАРАЦ: У вези са Изетбеговићем, не разумем ни став Турске према Босни ни њен међународни положај. Турска помаже Изетбеговића, изјављујући своју спремност да му пошаље војску и авијацију. Међутим Изетбеговић је исламист, а Турска је национална држава којој, како сте сами рекли, прети панисламизам. Зар ту не постоји противречност?

М.С.М.: Свакако, али свима је у интересу да се та противречност прећутно прихвати. Докле год јој се Запад буде удварао, Турска ће имати вишеструки интерес да подржава Изетбеговића, Шиптаре и муслимане у Совјетском Савезу: с једне стране, привремено отклања опасност панисламизма, а с друге повећава свој утицај на Балкану, на Црном Мору и на Кавказу. А да Запад држи Турску у резерви, као драгоценог савезника, види се и по томе, што је почео да прогони Курде, за чију судбину у Ираку се годинама бринуо. Кад би се, неким чудом, односи са Русијом средили, Запад би Турску напустио од данас до сутра.

ХИЛА НДАРАЦ: Под предпоставком да Ваша теорија садржи бар један део

истине, произлази да су православни народи осуђени на смрт, а да неправославни народи воде самоубилачку политику. Сви, осим Сједињених Америчких Држава.

М.С.М.: Ја немам никакву „теорију“ и моје излагање се ограничава искључиво на изнете чињенице. Уколико се Запад и даље буде активно мешао у балканске и руске сукобе, сваком разумном човеку мора постати јасно да смо ушли у Трећи светски рат. А баш зато што немам своју „теорију“, нисам пророк, не знам ко је стварни „господар света“, па Вам не могу рећи да ли и Америка врши самоубиство или ће бити једина поштеђена. С обзиром да САД почивају на минираном терену, где је црначки проблем помешан са средњеамеричком имиграцијом и исламистичком опасношћу - као што се могло видети приликом недавних инцидената у Лос Анђелесу и у Њујорку - не верујем да ће њихов „земаљски рај“ вечито трајати.

ХИЛАНДАРАЦ: Ту нема излаза. Било с које стране да се посматра, план који описујете изгледа сатански надахнут. Као да присуствујемо остварењу речи оца Јустина Поповића да „двадесети век значи савез са ђаволом“.

М.С.М.: Слажем се с Вама, но колико има људи у свету који су тога свесни? Да завршимо са Гетеом, како Немци не би помислили да је овај наш разговор био специјално уперен против њих. С времена на време, прелиставам „Фауста“ и дивим се пишчевим мефистофелским рефлексијама: „Одвајкада се лаж пропагирала уместо истине... Човек је спреман да поверује чим чује речи, јер сматра да оне треба апсолутно да садрже неку мисао... Јадни људи, не подозревају ђавола чак ни кад их ухвати за гушу“. Или ова опаска о Католичкој цркви: „Црква има добар стомак, она је прогутала читаве земље, а ипак јој због тога никад није било поремећено варење. Само Црква може да свари једно добро које је стекла злим начином.“ Као што видите, имао је смисла за хумор.

ХИЛАНДАРАЦ: Да, али то је оно што Немци зову „Галгенхумор“, хумор са вешала. Тај хумор је Немцима временом постао неприступачан и данас само ми можемо да Га схватимо. Можда баш зато што смо осуђени на вешала. Нека нас и ту утеши отац Јустин који нас подсећа на поруку светог Макарија Египатског: „Где је Дух Свети, тамо следи, као сенка, Гоњење и борба... Неопходно је да истина буде гоњена“ (Омилије, XV, 11-12).

Опет о Новом Европском поретку и Православљу

„Ниједна европска нација не може живети без других, имајући у виду буђење и зближење осталог света“, говорио је француски писац и песник Пол Валери.¹⁸ А Достојевски, у свом „Пишчевом дневнику“, на крају прошлог века, се јадао: „Ми смо се учили и научили да волимо Французе и Немце и све друге, као своју браћу, без обзира на то што нас они никад нису волели и што су одлучили да нас никада не

¹⁸ Paul Valery, „Cahiers“, t. II, Paris, Gallimard/Pleiade, 1974, стр. 1480

заволе... Шта смо ми добили у Европи служећи јој толико? Само њену мржњу... Они никако не могу да нас признају својима. Они нипошто и никада неће поверовати да ми заиста можемо заједно с њима и равноправно с њима учествовати у даљој судбини њихове цивилизације" („Пишчев дневник" за 1876. и 1877. годину). Наизглед противречне обе тврдње су истините. Само што Валери истиче идеал утемељен на истини и правди, који се граничи са илузијом, док Достојевски има у виду саму стварност. Ко би то боље могао разумети од Срба који су данас распети између братске љубави према народима Европе и мржње којом су им ови одговорили.

Да бисмо заузели правилан став у оквиру савремене европске и светске стварности, изабраћемо најбољи пут ако прво испитамо њену суштину, затим пронађемо пригодну одбрану и најзад укажемо на свој идеал и визију будућности.

Кад нам кућу зида Омбудсман

Можда нико није сажетије објаснио планове и тенденције нове европске политике од Бељамина Андреате, Италијанског министра спољних послова.¹⁹ Његова порука је утолико значајнија, што ће Италија, почев од децембра 1993., годину дана председавати Конференцијом безбедности и сарадње у Европи. У своме напису посвећеном „амбициозним циљевима" те организације, италијански министар је приказује као кров европске зграде. Одмах наглашава да грађевина није завршена и да је „иловача још влажна", те да се може „моделирати" и прерадити. Захтева забрану сваког хегемонизма и сваког повратка у прошлост, било да су посредни грађански ратови или политичке силе, а брине се о праву мањина и широм отвара врата „регионалним архитектурама". Рекло би се да, по тој замисли, регионализам треба да замени националне државе. Много више запањује оно што је Андреата прећутао. Јер било коме министру спољних послова би прво пало у очи да су Европска заједница и Организација Уједињених Нација већ загазиле у „рат без објаве рата" против Србије, да је у току исламска инвазија Европе и повратак Турске на светску позорницу. За Андреату све то, по свој прилици, спада у моделирање „влажне иловаче", као што изнад разних архитектура Конференције безбедности и сарадње лебди идеал Вавилонске куле.

Међутим, Андреата постаје конкретнији кад се поведе реч о будућности. Он се тада позива на модел „Омбудсман"-а који код Швеђана врши функцију административног надзорника и посредника. Будући Омбудсман Европе, па вероватно и света, треба да оствари следећи програм: „да открије сваку лажну информацију, намерну или не, у штампи или у школским уџбеницима, склону да пробуди агресивни национализам или искључивост, уместо да стави као мото заједничку имовину и обострану одговорност".

Кад би тај Омбудсман био спреман да се одмах прихвати своје дужности, имао би пуне руке посла. Приметио би да се међународне организације и западна штампа обилато служе лажним информацијама и клеветама на рачун Срба; да Србе осуђују по принципу „кадија те тужи, кадија ти суди", не дајући им право да се

¹⁹ Beniamino Andreatta, „Des objectifs ambitieux pour la CSCE", „Le Monde", Paris, 4. XII 1993

бране. У историјским уџбеницима би запазио да се геноциду над Јеврејима поклања велика пажња, не би ли се спасао заборава и како се тај ужас из прошлости више никад не би поновио, док је од геноцида над Србима начињен прави „табу“: о њему се не сме говорити, како Срби не би данас правдали тиме свој отпор ропству у Изетбеговићевој Босни и Туђмановој Хрватској. У најбољем случају, он би нашао - у француској популарној енциклопедији QUID за 1985. годину - да су, у Павелићевој НДХ, вршени „покољи над Србима“ (без броја жртава) а да је „Тито побио 300.000 Хрвата (међу којима 1000 свештеника), 70.000 Немаца, 12.000 Словенаца, 6.000 Црногораца и 3.000 Срба!²⁰ Као што се види, ако је веровати Французима, Срби су у Другом светском рату релативно добро прошли. Истина, било је недавно и неких протеста пред судом против француских уџбеника, поводом текстова о српском присвајању територија, прогону муслимана и етничког чишћења, али те жалбе су дошле са српске стране. Но пре остварења пројекта међународног културно-политичког надзора, Бењамино Андреата већ активно учествује у изградњи Нове Европе, па ако он до сада поменуто недостатке није запазио, како ће Омбудсман сутра ту дужност моћи боље од њега да испуни? И на кога ће се ослонити?

У Француској, на пример, нема ниједног компетентног и објективног стручњака за историју Јужних Словена. А има изгледа да ни у другим земљама Запада није боља ситуација. На чему ће онда почивати будућа контрола и критика Омбудсмана? „Ex nihilo nihilo fit“ - говорили су стари Латини - „Из ничега ништа није постало“. Они који - хотимично или нехотице - фалсификују историју биће овлашћени да спречавају фалсиковање историје. На тај начин, генерације васпитане Омбудсманом неће ни на чему имати да завиде онима које су одгајали Хитлер и Стаљин.

Нека су то засада само претпоставке, но једно је сигурно: у нацрту Бењамина Андреата нису предвиђене религије, није речено каква је улога додељена црквама и да ли за њих уопште има места у Новој Европи. Треба ли то протумачити као прећутно признање да ће и њихови написи бити подвргнути цензури? Уосталом, чак и ако дође до неке сагласности између новог европског поретка и неправославних цркава, тешко је веровати да би се неко смиловао на Православље. Будућа судбина православног света - уколико би се дефинитивно зацарила Нова Европа коју замишља Андреата - се може наслутити на основу данашњих збивања. Није чудо што се он уопште не осврће на страдање српског народа, кад се помисли да су се до сад сви оглушили о вапаје Српске Православне Цркве, па чак и такозване „сетринске“ цркве које се називају хришћанским. На њихове очи, Србију даве тоталном блокадом, а Србе у Херцег-Босни свакодневно тероришу најстрашнијим претњама. Упркос томе, у нашу одбрану није јавно устала чак ни Англиканска црква, са којом смо још од Владике Николаја Велимировића били у пријатељским односима. Уместо да нам пружи руку, тој цркви је била најпреча брига да жене посвети за свештенике. Многи британски свештеници су затим, у знак протеста, напустили Англиканску цркву али, колико нам је познато, ниједан се није повукао због тога што та црква није пришла у помоћ Србима. Да ли је било веће срамоте у историји хришћанства?

²⁰ “QUID 1985, Tout pour tous“, Paris, Robert Laffont, стр. 963

Боримо се на живот и смрт, па нас данашњица највише узбуђује и брине. Већ смо заборавили да смо у прошлости више пута бивали напуштени. Током скоро читавог XX столећа, Православље је, под влашћу бољшевизма, претрпело најужасније гоњење у историји Цркве, па то ипак није много узбудило хришћане на Западу. Сећам се шта сам пре двадесетак година о томе писао. С обзиром да у то време скоро нико од Срба у земљи није моје радове читао, нека ми буде допуштено да овде наведем један извод из „Тајне Косова“:

„У наше дане се уопште и не помишља на хришћанску солидарност. Никада се није толико говорило о савезу, ако не и јединству хришћанских Цркава, а никада веће бездушности и безосећајности није било међу хришћанима од како постоји Црква Христова. Наш пијетет према првим хришћанским мученицима и светитељима не скрива нам очигледну чињеницу да је то била само кап у поређењу са морем проливане крви хришћанских мученика у овом веку. Али о томе највећем покољу хришћана за који историја памти као да не сме јавно да се говори, као да о томе постоји завера ћутања штампе и свих обавештајних органа у свим земљама Запада. Па и казивања Сољженицина се приказују само као осуда спутавања политичких слобода и праксе „конц-логора“ уопште. И пошто је о покољу над хришћанима непристојно говорити, стадо хришћана рођеним очима гледа у хришћанско мучеништво с друге стране „Гвоздене завесе“, али га не види. Да би се испунила Христова реч: „Јер је одрвенило лице овијех људи, и ушима тешко чују, и очи су своје затворили да како не виде очима, и ушима не чују, и фцем не разумеју, и не обрате се да их исцијелим“.²¹

Зар се све то не би могло применити и на наше доба? Разлика је само у томе, што су улогу бољшевика на себе преузеле међународне организације и што се насиље сада назива демократијом, а геноцид представља као врлина. Али жртве су увек исте. Могло би се рећи да је поређење са Нероном постало још верније. Он је некада спалио Рим, па за пожар окривио хришћане, као што ће Европска заједница - уз подстицај и подршку Америке - изазвати пожар на Балкану, па онда Србе жигосати као паликуће, а себе представити као ватрогасца. Ни сатанске побуде непријатеља хришћанства се нису промениле, било да им је на челу Нерон, Стаљин или Трилатерална комисија. Стога сам својевремено указао и на прави смисао Православне Голготе:

„Варка је ако се мисли да само негативне силе делују у историји, ако се сметне сума онај њен други, свештени вид, ако се пренебрегне сила Духа. Јер то је била и остала прва и највећа сила у свету. Да није тако, зар би реч хришћанских бранилаца гушили и спречавали да се она чује, јер ово што се Сољженицину допушта да каже у 1976. години свесни људи словенства и Православља су залуд понављали више од пола века? Зар би се прећуткивала наша страдања, било да су у питању појединци или Цркве и народи? Знају Христови непријатељи боље од нас какву силу имају пред собом, па је крајње време да и ми постанемо свесни силе којом располажемо. Та невидљива сила држи свет искупљујући га крвљу мученика и молитвама праведника. Без њих и без свакодневног понављања Христове жртве кроз Свету Тајну Евхаристије, не би земља опстала ни један дан. Силе зла су зато и

²¹ М.С. Марковић, „Тајна Косова“, Издање „Лазарице“, Birmingham, 1976, стр. 23-24

набујале до невиђених размера, што су силе добра јаче него икада. Тајанственим путевима Божјег Провиђења, све је већ спремно за нову етапу овоземаљског обожења: и обновљена православна култура, и братство народа и јединство Црква. Све ће то избити на видело дана, чим буде попустио притисак безбожничког насиља".²²

Кад нам је кућа у пламену

У разговору о легендарној српској неслози, један француски пријатељ ми је недавно рекао: „Кад пожар захвати кућу, сви укућани се морају удружити да ватру угасе и станаре спасу. А код Срба је обратно: и пред смртном опасношћу, свађа им је преча од живота". Нама из дијаспоре је страшно данас гледати Србе који једни друге нападају, уместо да сложено наступе против непријатеља. Кад је пре кратког времена, у Америци, један од наших „утицајних људи" - како Срби воле да кажу - отишао у State Department да се пожали на антисрпску пропаганду, показали су му оптужбе које против данашњег вођства у Србији и Босни долазе са српске стране, из земље и емиграције. И морао је да заћути. Очигледно, антисрпску пропаганду добрим делом хране сами Срби.

По томе се види да ми још нисмо пречистили основне појмове и не разумемо шта се с нама догађа. Нас је Запад осудио на смрт. Да ли нам је после три године то постало јасно? Против нас су се удружиле најмоћније силе на Западу. Трилатерална комисија у Њујорку, која хоће да разбије Русију и све националне државе, а да Европу дестабилизује најездом ислама; Католичка црква, која тежи уништењу Православља; Немачка, која сања о буђењу своје старе политике „Drang nach Osten", са обновљеном Аустро-Угарском или без ње; Турска, којој се указала прилика да повампире своје изгубљено отоманско царство. Свима је православна Србија први камен спотицања на путу остварења њихових циљева. Ништа нам не вреди да се жалимо на њихову бездушност. „Реална политика" не познаје милост и сажалење. Ако се Русија, после дугогодишњег оклевања, благовремено не одлучи да нашим гробарима и целатима стане на пут, ми ћемо као народ бити збрисани са лица земље пре краја овог столећа. Извесност да ће то у међувремену изазвати Трећи светски рат и да ће многи други народи пострадали после нас нам је слаба утеха.

Ако смо то најзад схватили, онда бар не отежавајмо свој положај и не гурајмо једни друге у провалију. Многи се жале на српске руководиоце, зато што су комунисти или бивши комунисти. Никога то више не боли него нас, политичке емигранте који смо се већ пола века борили против комунизма оружјем и пером, те због тога били принуђени да напустимо своја огњишта и сав живот проведемо у туђини. Али ти вођи нам данас не прете уништењем него организују српску одбрану и као такви су мање зло од наших непријатеља који покушавају да нас униште. Потрудимо се прво да угасимо пожар, а касније ћемо имати времена да испитамо кога треба позивати на одговорност. Изузетак чине они који су пропустили прилику да на државном грбу комунистички символ претворе у српски.

²² Исто, стр. 29

Уместо Титових буктиња и петокраке звезде, нису хтели да на двоглавог орла поново ставе крст за који су Срби вековима гинули, него су од једног светог знамења начинили обичну значку.²³ Као да се у наше редове увукао сам Ђаво који није могао поднети смисао симбола „Nos signo vincēs” - „Овим ћеш знаком победити”. Људи који јавно и презриво газе народне светиње заслужују да буду одмах смењени.

Неки тврде да је непријатељски став Запада према Србији баш и проузрокован тиме што су, због свога вођства, Срби озлоглашени као „последњи комунисти у Европи”. Сви знамо да водећу класу није лако од данас до сутра заменити политички образованим и способним људима. Па зато у земљама које су раније биле под влашћу комунизма још увек владају бивши комунисти. Почев од Јељцина, Шеварнадзеа и других председника федералних република негдашњег Совјетског Савеза, па све до Фрање Туђмана, бившег Титовог генерала. Могли смо се уверити да међународне организације нису тим чињеницама биле узнемирене нити су предвиделе војну интервенцију кад су комунисти добили већину у Литванији, Пољској и другим републикама Совјетског Савеза. А то значи даје српски „национални комунизам” послужио само као изговор за распарчавање Југославије, а да би нас без тога обасули другим клеветама, као што нас већ оптужују због „нацизма”.

Пошто се тај аргумент очигледно није могао даље бранити, из истих опозиционих кругова се дигла противречна оптужба да Запад подржава српску владу, како би ослабио Србију. Ми који живимо на Западу могли смо до сада само приметити извесну моралну подршку српској опозицији и симпатије изражене њеним вођама, док су они који код нас држе власт били, на уличним плакатима у Паризу, поистовећени са Хитлером и на телевизији помињани као „ђубрад”, што се није устручавао да учини бивши француски премијер Фабиус, на православни Бадњи-дан 1993. године.²⁴ Није мање претерано ни кад у Србији позивају Цркву да се отворено ангажује против данашње владе. Ми не живимо у теократији него у демократији, стога је Црква дужна да се бори за своја права и брани свој народ, али није овлашћена да се противи одлукама демократских избора, поготову кад је земља у ратном стању.

Највећи српски јад није тренутно у томе што Србијом владају бивши чланови Комунистичке партије, него што нисмо нашли људе који би били ефикаснији од њих. Кад би се јавио неки политичар кадар да прекине блокаду Србије, а Србе у Славонији, Крајини и Босни и Херцеговини или присаједини Србији или, ако се то по-каже немогућим, за њих издејствује статус независних конфедеративних република и за то добије јавну потврду међународних организација, српски народ би преконоћ листом пошао за њим. Има их који то обећавају, али без икаквих званичних страних гаранција. Прво ваља гласати за њих, а „земаљски рај” ће доћи потом. Али српски народ, поучен вековним искуством, сматра да „више вреди врабац у руци него два на грани”. Док политичког спасиоца не нађемо, имајмо на

²³ Часопис „Војска”, Београд, бр. 86,24. фебруар 1994

²⁴ Jacques Merlino, „Toutes les verites yougoslaves ne sont pas bonnes a dire”, Paris, Albin Michel, 1993, стр. 36

уму да понављањем међусобних оптужби вршимо диверзију и уместо заједничког отпора непријатељу преносимо борбу на српски терен, претварамо рат у српски грађански рат.

Још је црње и горе кад почнемо да посипамо главу пепелом, да се бусамо у груди и јавно кајемо за своју „кривицу“. Ниједна друга зарађена страна тако не поступа, па наши непријатељи користе прилику дато протумаче као израз наше нечисте савести. Кад Његова Светост Патријарх Павле, у разговору са Фераријем,²⁵ новинаром миланског „Ил Ђорно“, изјави „Сви смо криви“, он тиме не оптужује Србе као кривце за сукоб у Југославији, него нас подсећа да нема безгрешног народа, као што нема ни безгрешног човека, нарочито у ратним временима. Али страна пропаганда то одмах искоришћава као признаше и доказ српске кривице.

Чувајмо се надасве „комплекса“ кривице, самоосуђивања и самораспећа. Сољженицин и други посматрачи концлагорског система утврдили су да се највећи успех тоталитарних режима састојао у томе, што су успели да грађанима улију осећање сопствене кривице. Сваки грађанин је „знао“ да је за нешто крив. То осећање је било неодређено, али вазда присутно и довољно да свакога парализује. Приликом хапшења, није било ни бекства ни отпора. У већини случајева, људи нису у Гулаг одлазили силом него „свесни“ да тиме искупљују заслужену казну. Не дајмо да нас западна пропаганда на тај начин тетанизира и умртви пре физичке смрти.

Будимо свесни да је „српска кривица“ била измишљена западном пропагандом и запечаћена за столом европске Арбитражне комисије којом је председавао Робер Бадентер. Завршни акт Хелсиншке конференције захтева преговоре међу суседима пре стварања нових држава. Али онима који су одлучивали о нашој судбини није био циљ мир него рат. Стога је Бадентер пронашао једну стару изреку римског права: „*Ut possidetis iuris*“ (Дословно: „Као што имате“. Или: „По праву којим већ располажете“).²⁶ А шта Изетбеговић „већ има“? Има Босну, коју је Тито, по своме ћефу, прогласио републиком и за собом оставио. Значи, сва правничка комедија Арбитражне комисије се сводила на признање тог наследства. Тиме је уједно, са сигурношћу, изазван и рат на тој територији. Теоријски, преговори нису одбачени, али ако буду неуспешни или уколико до њих уопште не дође, границе федералних република су, по том начелу, морале бити аутоматски признате као државне. Другим речима, преговори су били обезвређени. У интересу Туђмана и Изетбеговића је било да преговоре избегну. Утолико пре, што је Бадентер прецизирао да, после признања нових држава, Срби неће имати право да силом мењају границе. Ето како су једним правним триком Срби од опљачканих постали плачкаши и од нападнутих унапред били жигосани као нападачи.

Објективно узев, ми нисмо криви и ту истину најбоље сажима Његова Светост Патријарх Павле, кад каже: „...Срби никад нису ишли да освајају туђе ни да намећу своју веру ни свој национални идентитет.“²⁷ А нисмо никада ни упрљали руке

²⁵ „Патријарх Павле: Сви смо криви“, „Политика“, Београд, 28.1 1994.

²⁶ Jacques Merlino, поменуто дело, стр. 213-226

²⁷ „Патријарх Павле: Срби никад нису освајали туђе и наметали своју веру“, „Политика“ Београд, 17.11.1994.

геноцидом, па су зато с толиким бесом наши непријатељи и навалили да нас оклеветају због „етничког чишћења“.

Пошто се српска кривица не може потврдити фактима, наш словенски мазохизам ће узети пророчки вид. Као да читају вољу Провиђења, неки нам проричу да нас Бог кажњава за почињене грехе и да ће нас још горе кажњавати ако се не покајемо. Допустимо да, у блиској прошлости, сарадња са Титовим атеизмом није била безгрешна. Али се она не може поредити са актуелним приликама. Ниједна демократска сила за време прошлог рата није и не би дозволила нападе које читамо у српској опозиционој штампи - а да не говоримо о позивима на побуну - што показује да у савременој Србији демократија ипак није празна реч. Уосталом, на почетку овог века нисмо били мање грешни, па нам је Бог ипак подарио - у балканским ратовима и првом светском рату - три победе једну за другом. А зар није био грех када је 1903. године, приликом атентата на краља Александра Обреновића, један официр сабљом распорио краљицу Драгу, пре но што је ће бацити кроз прозор, па касније тражио од регента Александра унапређење за свој јуначки подвиг. Ако се не варам, ни после скоро читавог века, нико од црквених или световних главара српских није тај чудовишни злочин осудио. Ваљда сви беху заборавили Шекспирове опомене да убиство владалаца повлачи за собом несрећу и проклетство народа („Јулије Цезар“) и ону страшну реч коју налазимо у „Хамлету“: „Јер краљева смрт не долази сама, него као вртлог одвлачи собом све што јој је близу“. Не даје Бог лако људима пророчки дар па, док нам пророк не дође, боље је држати се оног: „Таштина је која бива на земљи што има праведника којима бива по делима безбожничким, а има безбожника којима бива по делима праведничким“ (Књ. Проповедникова, 8,14). Или ако хоћемо по сваку цену да нађемо неко библијско тумачење нашег страдања, помислимо да је Бог можда, као у случају праведног Јова, допустио Сатани да искушава Србе, како би испитао снагу њихове вере.

Признајмо ипак да наша политичка кривица није мала и да нас је за то већ постигла заслужена казна. Ако не долази од Бога лично, она је логична последица наших пропуста. Наиме, на спољнополитичком плану, ми још нисмо нашли велике адвокате да нас пред међународним форумима бране. Можда не директно, али бар посредством наше руске браће. Русима треба ставити на расположење све аргументе који нам иду у прилог. Објаснити им све западне политичке и правне манипулације које су нас до хаоса довеле. Показати им да до мирног решења може доћи само ако међународни форуми буду дефинитивно признали своју почетну грешку. Или уколико они нису довољно храбри и поштени да своју грешку признају, изовати се на правну теорију ефикасности и закључити да Хрватска и Босна, онакве какве су у први мах биле замишљене, нису потврдиле своју ефикасност. А отуда и нужност исправљања граница, у интересу европског и светског мира.

Кад је љубав јача од мржње

Кад се поведе реч о државницима и политичким мислиоцима, не треба им судити само по ономе што су остварили, него и по конкретној ситуацији у којој су

живели и онеме што су желели да остваре. У противном, могу се нанети тешке неправде, као што се десило са Макијавелијем. Сасвим се заборавило да је он више пута изражавао своје дивљење према француској монархији („Беседе“), али да је стварност која га је окруживала била саткана од политичких интрига и злочина, па се скоро искључиво обратила пажња на његовог „Владаоца“, где он објашњава како се, у датој ситуацији, може приграбити и сачувати власт. Боље рећи, он је само тражио лекове за болесника кога је имао пред собом, мада он сам није проузроковао болест. И тако се сва кривица за политички неморал свалила на Макијавелија, као да је он био његов оснивач у историји. Слично се поступа и са народима. Зато не бисмо желели да се са српским православним народом та грешка понови. Видели смо у какву паклену стварност смо пали. Осврнули смо се на малобројне „лекове“ и на ограничене могућности наше одбране. Остаје нам да укажемо на оно најважније: да и поред „сатанизације“ Срба коју није доживео ниједан народ у прошлости и упркос клеветамa организованим на светском плану, српски народ и његова Црква на ту луциферску мржњу нису одговориле мржњом. На то нас опомиње и Њ. Св. Патријарх српски у цркви Ружици, после помена погинулима у Првом српском устанку: „Живот треба осмислити по вери, угледајући се на претке и учинити све што можемо за добро свог народа и читавог човечанства“.²⁸

Нека те речи остану записане у историји као доказ да се Српска Православна Црква молила за добро човечанства, у тренутку кад нас је, преко својих међународних установа, то залуђено човечанство распињало на крст и претило нам најубиственијим оружјем. То је наставак наше светосавске традиције и православне визије Достојевског. Док је, на једној страни, констатовао да се „скоро сва Европа заљубила у Турке“ и да је „Русија крива само зато што је Русија, а Руси зато што су Руси, то јест Словени“ („Последња реч цивилизације“), руски писац је у „Речи о Пушкину“ ускликнуо: „О, народи Европе и не знају колико су нам драги!“ Насупрот Вавилонској кули и западном екуменизму, који је смешта разних култура и религија, без Истине и праве хармоније, он уздиже пример Пушкина и „Свечовека“. Тајна Свечовека кога Достојевски открива у пушкинском стваралаштву је у снази његове љубави која му даје способност уживљавања. Ниједан други светски писац није у тој мери знао да понире у душу других народа и да све што је страно појми као своје. А то је клица једне нове и неупоредиве православне цивилизације: „Бити Рус, то ће значити: стремити смиривању европских противречности, наћи излаз из европског бола у својој руској души, свечовечанској и свејединственој, сабрати у њој с братском љубављу сву нашу браћу, а на крају, може бити, и изрећи последњу реч велике опште хармоније, коначне братске сагласности свих племена по Христовом јеванђелском закону“.

Достојевски нам је помогао да схватимо прави смисао данашњице. Западни вођи су уверени да спроводе мајсторски камуфлирани геноцид над српским народом, а не увиђају да Запад врши самоубиство.

Освалд Шпенглер, који је своју „Пропаст Запада“ писао почетком двадесетих година овога века, није могао да замисли страхоте које ће уследити и, по речима Ничеа, да предвиди толико „извртање свих вредности“. Шта остаје од хришћанске

²⁸ „Литургија Патријарха Павла у цркви Ружица“ - „Политика“, Београд, 17.11.1994

вере, кад римски папа захтева од западних државника да бомбардују Србе? Може ли се још говорити о закону и правди, кад правници интернационалних организација газе и злоупотребљавају међународно право да би изазвали рат? Шта да се мисли о демократији, када пропаганда разних агенција и медија успева да мобилише милионе људи за хајку против једног невиног народа? Да ли помоћ Запада становништву Сарајева захтева назив „хуманитарне акције“, кад се истовремено милиони Срба осуђују блокадом на лагану смрт? Наши клеветници су горди због успеха своје сатанске политике, али ми уствари присуствујемо сахрани западне цивилизације. Њени синови нису заслужили богато наследство које су им претци оставили.

Да ли ћемо знати да ту цивилизацију на издисају заменимо новом православном епохом човечанства, када ћемо с љубављу примити у наручје све народе као своју браћу? Зар већ данас нисмо слободни да вредности и културне творевине западних народа разумемо боље од њих самих?

Православље ту неће бити једна религија међу другима, као што би било у некој Вавилонској кули или римском Пантеону, јер ће на врху бити Христос и „Христов јеванђелски Закон“, као што је желео Достојевски.

И ми верујемо да ће Христова љубав на крају бити јача од мржње, зато што нам је Он сам рекао: „Ја победих свет“ (Јн.16,33).

Разговор о Православљу и масонерији

ХИЛАНДАРАЦ: У нашем прошлом разговору о „Новом европском поретку и Православљу“ поменули сте узгред и једног француског фрамасона, тј. „слободног зидара“. Дали бисте нам могли нешто више рећи о масонерији?

М.С.М.: Ту сте ме ставили пред врло тежак задатак. Мало је рећи задатак. Ви тражите од мене прави подвиг. Јер предмет је необично деликатан и сложен. Већ на почетку, све зависи од тога како ћемо поставити питање на које треба да одговорим.

ХИЛАНДАРАЦ: Рецимо: „Може ли неко бити у једно православац и масон?“

М.С.М.: У том случају, желите ли да проблем посматрамо с масонске или православне тачке гледишта?

ХИЛАНДАРАЦ: Упустимо се одмах у игру и осврнимо се прво на масонско становиште.

М.С.М.: С масонске стране, не само да нема никаквих препрека у том смислу, но сви знају да светски утицај масонерије почива баш на њеној способности инфилтрације у све религије, све политичке партије и све друштвене слојеве. Позната

Вам је она анегдота: „Чујем да одседате у хотелу 'Континентал'. Пазите, међу масонима које ћете срести у хотелу највећи степен посвећења има главни кувар.“

ХИЛАНДАРАЦ: Осврнимо се сада на православни став.

М.С.М.: На први поглед, непремостивих тешкоћа нема ни с православне тачке гледишта, јер сваки од нас има бар једног православног познаника или пријатеља који је члан неке масонске ложе. Значи, виђен под тим углом, одговор би био потврдан: члан Православне Цркве може уједно бити масон.

ХИЛАНДАРАЦ: Разумем шта хоћете да кажете. Тај први одговор је сувише упрошћен и површан, зато што је питање било погрешно постављено. Било би тачније упитати „Да ли ми моја православна вера допушта да будем масон? “

М.С.М.: Несумњиво. Само што овога пута све зависи од тога да ли ће Вам одговорити они који нису ушли у масонерију или они који већ припадају масонерији. Људи православне вере који нису масони ће Вам, свакако, дати негативан одговор. Али они међу православнима који су чланови једне масонске ложе склони су потврдити да им њихова савест нимало не смета да буду масони и да се масонски идеали - уколико су засновани на шкотској традицији, која је религиозног карактера - не сукобљавају са православном вером.

ХИЛАНДАРАЦ: Ко је у праву?

М.С.М.: Пре сваког одговора, да нас нико не би могао осудити због пристрасности, треба испунити два предуслова. Прво, одбацити за тренутак све досадашње оптужбе против масонерије и понашати се као да тек данас почињемо да откривамо истину о њој. И друго, допустити претходно једноме масону да изложи своју аргументацију, па тек онда донети свој суд.

ХИЛАНДАРАЦ: Ваш метод је савршено објективан, али допустите ми једну примедбу: тај предлог ми изгледа неостварив. Масонерија је езотерично друштво, другим речима, она почива на тајнама. Колико ми је познато, на сваком од 33 масонска степена масони сазнају нове тајне или, ако хоћете, нове циљеве. С обзиром да их је мало који до врха долазе, масони у већини умиру пре но што су сазнали све тајне и масонске циљеве. Како Вам може рећи истину о масонерији онај који ни сам не зна целу истину?

М.С.М.: Примедба је сасвим уместна. Заиста, чињеница да многи масонски циљеви остају већини масона непознати представља сметњу за низ хришћана који би иначе пришли масонерији. Јер тешко је поћи једним путем кад се не зна поуздано куда нас он води. Али масони би Вам и ту одговорили да су прави циљеви масонерије познати већ и масонским шегртима, а да „тајне“ представљају продубљивање масонског учења, те да се морају откривати постепено. Као што

хришћани верују у Бога - објаснили би Вам они - пре но што ће се упознати са хришћанском теологијом. Наравно, то је обичан софизам, јер хришћанин који то жели може одмах да сазна и све хришћанске истине и имена свих чланова црквене хијерархије, што са масонима није случај.

ХИЛАНДАРАЦ: Дакле, морате признати да би веродостојан адвокат масонерије могао бити само масон који се уздигао до 33. степена. А таквога није лако наћи.

М.С.М.: И ту се потпуно с Вама слажем. Но, хвала Богу, показало се могућим наћи једног таквог масона 33. степена шкотског обреда и то још Француза који је прешао у Православље. Био је то нико други до барон Ив Марсодон, исти онај кога сам навео у нашем прошлом разговору.

ХИЛАНДАРАЦ: Знате ли нешто више о њему? Будите добри да нам га представите.

Лик једног масона 33. степена

М.С.М.: Барон Ив Марсодон се родио 1899. године у католичкој породици. Његов биограф помиње неодређено да је Марсодон „добрио правно образовање“ и да је „прошао“ кроз школу политичких наука, но не тврди да је те студије завршио. Упркос томе, он је већ до 1932. године направио бриљантну каријеру у пловидбеним друштвима Европе и Јужне Америке.

ХИЛАНДАРАЦ: Како се може објаснити таква брза каријера?

М.С.М.: Вероватно његовим ранијим везама са масонеријом коју је упознао још 1924. године, захваљујући познатом масону Андре Лебе из Великог Оријента, али је постао члан Велике ложе Француске тек две године касније. Када се коначно вратио у Париз, 1932. године, постављен је за директора ложе „Република“ и сав се посветио изучавању масонске литературе. То му је помогло да врло брзо постане масон 33. степена и 1936. уђе у масонски Врховни Савет Француске у чину Државног министра и с титулом Благотворног Витеза Светог Града. Истовремено је постао витез Сувереног Малтешког Реда у коме је, после Другог светског рата, добио у Француској положај Опунмоћеног министра у специјалној мисији. Али, по његовој биографији, „за време Пија XII, под утицајем римских интегриса“ - међу којима се као његов највећи непријатељ истицао кардинал Канали - био је принуђен да поднесе оставку. Да би ипак посведочио своје поверење према Марсодону, Малтешки ред му је дао титулу Заслужног (уствари бившег) министра и он је наставио борбу против тог кардинала.

ХИЛАНДАРАЦ: Одакле сте црпили све те податке?

М.С.М.: Из књига самог Марсодона: „Екуменизам у очима једног

традиционалног фрамасона"²⁹ и „Од масонског посвећења до хришћанског Православља".³⁰

ХИЛАНДАРАЦ: Види се да је посредни био врло угледан масон. Објасните нам сад укратко његово схватање религије, па онда посебно и Православља, јер смо о томе и повели дискусију.

Религиозни карактер масонерије?

М.С.М.: У први мах, главни циљ Марсодона био је да докаже неоснованост анатеме коју је 1738. године папа Климент XII бацрио на масонство. Зато ће се он старати да укаже на религиозне и чак хришћанске црте масонерије. Као једно од сведочанстава у том погледу служи часопис „Оријент Француске", од септембра 1964, који подвлачи „дубоко монотеистички" религиозни карактер масонерије: „Она је заснована на тврдој вери у Бога Оца, човечанско братство и бесмртност душе". Док, ако је веровати брошури „Велика Национална Ложа Француске и Католичка Црква" (објављеној 1963. године), први услов за добијање чланства у ложи је „вера у Врховно Биће", „вера у Бога, у божанску личност Великог Архитекта света", вера у Његову вољу откривену и изражену у Књизи Светог Закона" и „вера у бесмртност душе".

ХИЛАНДАРАЦ: А шта на то вели сам Марсодон?

М.С.М.: Он иде даље и наглашава сличност масонства са хришћанством, која је посебно изражена у ритуалу 18. степена, за време масонске „Тајне вечере", на Велики Четвртак. У тренутку кад розенкројцери шкотског обреда помињу „доктрину Онога који је умро зато што је прогласио братство свих људи, која је у свету заблистала као светионик... Доктрину Онога чији су напори да оствари срећу човечанства били кажњени смрћу и која једина може да победи мрак."³¹

ХИЛАНДАРАЦ: Оппростите, ако Вам мој суд изгледа непромишљен, али добија се утисак да су све те дефиниције масонске религиозности двосмислене. Које тај Велики Архитект? Бог или само символ? И символ чега? Ако је БОГ, треба навести Његова својства, јер историја религије познаје стотине добрих излих богова. У сваком случају, тешко је веровати да је он хришћански Бог, да смо у присуству Свете Тројице, јер се ту после Бога Оца не помињу Син и Свети Дух, него само „човечанско братство и бесмртност душе". Најзад, хришћани не верују само у бесмртност душе, него и у телесно васкрсење, у долазак „новог неба и нове земље".

²⁹ Yves Marsaudon, ministre d'Etat du Supreme Conseil de France (Rite Ecossais Ancien et Accepte), L'Oecumenisme vu par un franc-macon de tradition", Paris, Editions Jean Vitiano: L'Horizon international, 1964. - Ова књига ће бити навођена под римским бројем I.

³⁰ Yves Marsaudon, „De l'initiation maconnique à l'orthodoxie chretienne", Paris, Dervy-Livres, 1965. - Ова књига ће бити навођена под римским бројем II

³¹ I, 30

М.С.М.: Да, а то је тек почетак анализе. Бацимо сад поглед на пример који наводи Марсодон. Признајмо да личност убијеног кога прослављају розенкројцери на поменутом месту подсећа на Христа, мада Христос није именован. Али неколико страница пре тога, Марсодон тврди да је „школа Кушу-а“, познатог атеистичког историчара и христолога, утврдила „историјско постојање Христа“.³² Међутим, Марсодон је ту ниско пао, јер то није истина. Ми знамо, напротив, да је П.Л. Кушу, у својој књизи „Тајна Исуса“ извукао закључак: „После зрелог размишљања, поводом Исуса, историчар мора закључити да је то судски записник о одсутном човеку“. Речју, Кушу није веровао у историјског Христа, а Марсодон се позива баш на Кушу-а. Како то протумачити?

ХИЛАНДАРАЦ: Ја ту видим три објашњења: или Марсодон Говори напамет о историчару кога није читао...

М.С.М.: ...што би значило да људи нису свезнајући, чак ни на врху 33. степена.

ХИЛАНДАРАЦ: Или, напросто, као Кушу, сматра да је Христос измишљена личност, да је постојао Само у машти својих верника...

М.С.М.: ...у ком случају „Онај“ или „Тај“ безимени у ритуалу розенкројцера може бити само мит.

ХИЛАНДАРАЦ: Или се иза „Тога“ крије неко други који није Христос?

М.С.М.: Мени се чини да је Ваша последња хипотеза најближа истини и да се одговор налази у легенди о Адонираму или Адонхираму (Адон-Хираму) која је била измишљена после Васкрсења Христовог. По тој легенди, Адонирама, архитекта Соломоновог храма, су убили његови издајници. Из једне варијанте поменуте легенде сазнајемо да је Адонирам провео три дана у гробу, а да је затим васкрсао и завршио зидање храма.³³ Ето како се може објаснити сличност масонског текста са страдањем Христа.

ХИЛАНДАРАЦ: Потребно је да овде застанемо и поставимо ствари на место, како не би настала збрка поводом тог имена. Сви знамо да се масонска симболика заснива на легенди о зидању Соломоновог храма. Али вредно је помена да се ни Адонирам ни Хирам у Библији не представљају као његови архитекти. Адонирам је поменут у Првој књизи о царевима као „син Авдин над посленицима“ (IV, 6) и „над посленицима“ у Ливану (V, 14). А уколико је Адонирам само игра речи, те га

³² I,115-116

³³ Григориј Бостунич, „Масонство својеј сушчности и пројављенијах“, т. I, Београд, Свјатослав, 1928, стр. 256-258. - По Бостуничу, приликом посвећења у 30. степен витеза Кадоша, масони сазнају да је историја Адонирама обична легенда, а да се иза те личности крије Жак де Моле, последњи вођ и велики мајстор витешког реда Тамплијера, који је био осуђен и спаљен за време владавине француског краља Филипа Лепог (стр. 231)

треба читати као „Адон Хирам“, тј „Господин Хирам“, ваља признати да легенда ни у том случају не налази ослоња у Старом Завету. Ипак, име Хирам је ближе изградњи храма, јер су два човека под тим именом у њој посредно и непосредно учествовала. Хирам, тирски краљ, који лиферује кедрово дрво за грађевине Давиду и Соломону (II Сам., V, 11; I Цар. V, 1-48; I Дн. VIII, 9). И Хирам Авив, „син једне ћерке Дана“ (II Дн, II, 13-14) кога краљ Хирам тирски шаље Соломону као стручњака за рад са бронзом. Он ће у храму подићи два стуба, Јахин и Воас - по преводу Ђуре Даничића - који и данас играју велику улогу у масонској симболици (II Дн III, 17) и служити се за изградњу „бронзаним морем“ или „медним морем“ (2 Дн., IV, 2). Но, како Вам рекох, ја ту не видим Архитекту, а још мање Христа.

М.С.М.: Марсодон тврди да је Христос ипак присутан, али скривен. И да би нас уверио, он нам открива једак део масонске тајне. Хирам је само акростих који треба читати: HOMO IESUS REX ALTISSIMUS MUNDI (Човек Исус најстарији цар света).³⁴

ХИЛАНДАРАЦ: На тај начин се сваком имену може дати било какво значење. Уосталом, тај Христос који се, по Марсодону, крије иза Хирама, није Бог него само човек. А светске императоре смо имали и без Христа.

М.С.М.: Не смемо ипак запоставити чињеницу да се, у вези са Христом, могу запазити две масонске тежње или струје. Средњовековни зидари, претече данашњих масона, су у Христу видели Првог масона, што долази до изражаја на једном рељефу бечке катедрале светог Стефана.³⁵ А то се не може лако ускладити са легендом о зидању Соломоновог храма. Док је савремена масонерија шкотског обреда склона да Христа поистовети са Великим Архитектом Света. По мом скромном мишљењу, те две струје се укрштају на почетку ритуала 18. степена, баш на месту које Марсодон покрива ћутањем, јер њему није био циљ да нам открије све масонске тајне. Кандидату за посвећење у витеза 18. степена објашњавају да је Адонирам изгубио своју лозинку у тренутку кад је Спаситељ умро на Крсту и кад се завеса храма поцепала надвоје. На крају сале стоји жртвеник са три крста, а над средњим натпис I.N.R.I., који је за Римљане значио IESUS NAZARENUS REX IUDAEORUM (Исус Назарећанин Цар Јудејски). Али кандидат за розенкројцера треба да прочита: IGNE NATURA RENOVATUR INTEGRА („Огњем се природа савршено препорађа“). У том тренутку, Велики Мајстор кличе: „Браћо, сад смо нашли изгубљену реч!“³⁶ То се збива углавном у француским и италијанским ложама. Али има ложа у којима се словима I.N.R.I. даје други смисао. Рецимо, у револуционарним ложама Карбонара требало је читати: IUSTUM NECARE REGES IMPIOS („Праведно је убијати нечастиве краљеве“).³⁷ Христово распеће је у тим церемонијама служило само као декор.

³⁴ II, 66.

³⁵ Г. Бостунич, пом. дело, стр. 61-62

³⁶ Исто, стр. 230

³⁷ Исто, стр. 231

ХИЛАНДАРАЦ: Укратко, из лавиринта изађосмо, ал' Христа не нађосмо. Незгода је у томе, што ту сцену - као што сами кажете - Марсодон „покрива ћутањем”. Ви то излажете на основу књига које сте о масонерији читали и ја у истинитост Вашег казивања не сумњам. Али разумећете и сами да је оно недовољно. Да бисмо доказали нехришћански карактер масонерије, чама су нужна признања из уста или пера самих масона.

М.С.М.: Мислим да њих можемо наћи у књигама самог Марсодона. На пример, тамо где он подвлачи масонску универзалност: „Католици, православни, протестанти, Јевреји, муслимани, индуисти, будисти, слободни мислиоци, слободни верујући су код нас само имена; фрамасони - то је презиме... Масонерија која није везана ни за какво време, припада свим временима; не припадајући ниједној религији, она у свим религијама налази њихове велике истине.”³⁸

Мостови између масонерије и католицизма

ХИЛАНДАРАЦ: Биће да сте на том месту додирнули његову Ахилову пету. Он ту признаје да је масонерија везана за све религије, а не само за хришћанство. Стога сумњам да се Марсодон могао том изјавом задовољити. Он је морао тражити неку дијалектичку синтезу којом би трансцендирао те очигледне противречности између хришћанства и масонског космополитизма.

М.С.М.: Дабоме. А ту синтезу имао је већ под руком, требало ју је само актуализирати. То бар привидно идеално решење проблема донела му је еволуционистичко-пантеистичка теорија језуите Тејара де Шардена, по коме све силе у свету стреме коначном уједињењу у тачци Омега.

ХИЛАНДАРАЦ: Ваљда му се учинило да би такву теорију могао искористити као научно оправдање масонских циљева?

М.С.М.: Добро сте рекли: „учинило му се”. Зато није пропустио ту прилику: „Тачка Омега Тејар де Шардена - пише он - налази се на тако удаљеном нивоу у односу на догме, да у њој нема више ничег апсолутног, па је ту чак и математички релативизам Ајнштајна допуштен од стране данашње хришћанске философије. А на тако узвишеној области мисли није забрањено маштати ни о могућности начелне сумње која, кроз јединство науке и мистике долази до одсада могуће сагласности, с обзиром да се тачка Омега на крају подудара са математичким бесконачним”.³⁹ На другом месту, Марсодон је одушевљен једном „велелепном” Тејаровом фразом: „Кад бих после неког унутрашњег слома изгубио веру у Христа, веру у личног Бога, веру у дух, чини ми се да бих ипак наставио да верујем у Свет (у вредност, непогрешивост и доброту света), то је, на крају крајева, прва и једина ствар

³⁸ I,126 и II, 45.

³⁹ I,82

у коју верујем".⁴⁰

ХИЛАНДАРАЦ: Питање је само где је ту вера у Христа. Поред толиких лепих и замршених фраза, ја ипак сумњам у хришћански карактер такве теорије. Рекао бих да Тејар де Шарден не разликује јасно Творца и твар. На врху еволуције, све се сједињава у Омеги, но шта је било са Алфом? Где је ту Творац? „Ја сам Алфа и Омега" говори сам Господу Откровењу Јовановом (I, 8) - „почетак и крај".

М.С.М.: Заиста, библијска историја о седмодневном стварању света ту ишчезава сасвим. А онога који Бога види у свој твари, но заборавља Његову стваралачку улогу у свету називамо пантеистом. Није хришћанска ни Тејарова философија историје. Он ћутке прелази и преко чињенице да - после грехопада - „сва твар уздише и тужи до сад" (Рим. VIII, 22). Не верује ни у Апокалипсу: „Крај света је незамислив".⁴¹ Ни код њега нема Васкрсења, па ни „новог неба и нове земље".

ХИЛАНДАРАЦ: Шта му остаје од хришћанства осим пишчеве језуитске мантије? Марсодон је без сумње и сам дошао до сазнања да се између масонерије и хришћанства морају саградити много чвршћи мостови од те „синтезе" на папиру.

М.С.М.: Да би се конкретизовала масонска асимилација хришћанства - ако смем тако да кажем - требало је наћи утицајне сараднике на хришћанској страни. Као да је имао неко срећно предосећање, Марсодон је 1947. године почео преговоре са кардиналом Ронкалијем, папским нунцијем у Паризу и будућим папом Јованом XXIII. Важност овог сусрета је у очима масона била толика, да је један од масонских биографа римског папе као наслов своје књиге ставио „Револуција Јована XXIII".⁴²

ХИЛАНДАРАЦ: Мислите ли да су папа и барон Марсодон били пионири будуће масонско-католичке сарадње или је до извесних додира дошло раније?

М.С.М.: Преговори су почели пре њиховог сусрета. Марсодон признаје да су масонско-католичке везе биле успостављене већ десетак година раније. Између њега и кардинала Ронкалија је одмах дошло до потпуног разумевања. Не само да је кардиналу од почетка био познат високи положај који је Марсодон заузимао у масонерији, него му је саветовао да остане у масонерији кад му је барон поверио да је уједно витез Малтешког реда.⁴³

ХИЛАНДАРАЦ: Да ли су се ти односи продужили и кад је кардинал

⁴⁰ II, 220. - За Тејара де Шардена Марсодон вели: „Он је свакако аутор кога највише читају уједно у масонским ложама и у богословијама" (I,60).

⁴¹ Тејар де Шарден, „Појава човека" (Teilhard de Chardin, "Le phenomene humain, Paris, Seuil, стр. 275).

⁴² Ксавије Рин, „Револуција Јована XXIII" (Xavier Rynn, "La Revolution de Jean XXIII", Paris, Grasset).

⁴³ II, 136

Ронкали постао папа Јован XXIII?

М.С.М.: Јован XXIII га је примао у дворцу Кастел Гандолфо и остали су у најсрдачнијим односима све до папине смрти.⁴⁴

ХИЛАНДАРАЦ: Како су међу собом нашли „најмањи заједнички садржатељ", с обзиром да нам, у току овог разговора, то није пошло за руком? На којој бази, на којој основи је почивала та сарадња?

М.С.М.: На бази екуменизма. „Прогресивно - примећује Марсодон - 'прелазни папа' је ставио свој снажни печат на нову владавину. Атмосфера се променила у читавом хришћанском свету. Екуменска идеја се поново оснажила". Марсодон даље истиче да је, захваљујући папи, екуменизам дошао до изражаја на Ватиканском концилу и да је Римска црква већ 1963. била „званично представљена на састанку Светског Савеза Цркава у Монтреалу", па додаје: „Поводом Источних Цркава - теоријски најближих Риму - Свети Отац је изјавио: „Зближење, затим сусрет и на крају потпуно уједињење".⁴⁵

ХИЛАНДАРАЦ: Нема сумње да је то била кључна фраза. Ала верујете ли да су обе стране имале истоветне погледе па остварење тог програма?

М.С.М.: Наравно да нису. Свако је тај програм протумачио на свој начин и у своју корист. У очима Марсодона, јединство хришћанских цркава могло је само представљати једну етапу или степеницу ка масонском идеалу. Као што потврђује и Шарл Рианде, Суверени Велики Командор Великог Савета Француске: „Важно је знати да за нас ти напори представљају само кораке на путу ка екуменизму који ми желимо тоталним... Ко ће изговорити речи једног проширеног Еванђеља које ће имати човека у свом темељу, Врховну Силу на своме врху и који ће међу тим темељом и тим врхом поставити читаво живо човечанство?... Ми чекамо пророчанство."⁴⁶

ХИЛАНДАРАЦ: Речју, масонерија је хтела да се послужи Католичком црквом као средством за постизање својих циљева, док је папи, у краћем року, сигурно била најважнија масонска помоћ да прво завлада читавим хришћанством...

М.С.М.:... и „уједини девет стотина милиона хришћана" како је говорио сам Марсодон.⁴⁷ А остварење масонског идеала се могло затим или одложити до недогледних времена или постићи под папиним условима и под његовом диригентском палицом.

⁴⁴ II, 136

⁴⁵ I, 49

⁴⁶ I, 18

⁴⁷ I, 24

ХИЛАНДАРАЦ: По Вама, Марсодон је, дакле, наивно веровао да је Римска црква, под папом Јованом XXIII, имала идеал истоветан масонском?

М.С.М.: Јесте. На ту помисао га је довела чињеница да је кардинал Беа водио преговоре са јудаизмом. Због тога ће уследити његово разочарење по доласку папе Павла VI.

ХИЛАНДАРАЦ: Али ако је Католичка црква прекинула везу са масонеријом по доласку новог папе, значи да је католичко-масонска сарадња била само привремена.

М.С.М.: Променила се политика, али не и сарадња. Напротив, видећете, католичко-масонске везе постаће у будућности још чвршће. Извесно време, Марсодон је веровао да ће папа Павле VI продужити политику Јована XXIII. Приликом своје посете Бомбају, папа је изговорио магичну реч „синтеза“, што је Марсодон схватио као потврду свог убеђења.⁴⁸ Али све се променило са папском енцикликом „Ecclesiam suam“. На основу тог текста, Марсодон је закључио да су екуменске жеље „биле формулисане на други начин и да су чудно звучале у ушима оних који су толико много очекивали од зближења разних хришћанских вероисповести“.⁴⁹ Екуменски покрет је сведен на „мирну коегзистенцију“. По Марсодоновом мишљењу, камен спотицања је био папски примат и „његови сурогати као, на пример, непогрешивост Римског епископа“. Отуда његова пресуда: „Према томе, ми мислимо (примећујете да о себи говори у првом лицу мношине, као краљевска личност!) да је сада Јован XXIII коначно умро и нада 'тоталне уније' заједно с њим.“⁵⁰

ХИЛАНДАРАЦ: Бароново разочарење је морало бити страшно.

Од католицизма ка Православљу

М.С.М.: Можете замислити, мада је његов песимизам био претеран. Али он се није дуго задржао на критици новог папе. Реалист, он ће се послужити маневром који се у шаху зове „рокада“: уместо да се и даље приближава Ватикану, он ће бар привремено сматрати пречим да освоји Православље. У томе се састоји сва разлика међу двема поменутиим књигама Марсодона. Поводом православних, он сад изјављује у књизи „Масонско посвећење у хришћанско Православље“: „Ја не кријем да тој вероисповести дајем предност“.⁵¹

ХИЛАНДАРАЦ: Како можемо веровати у искреност тога преокрета, кад

⁴⁸ II, 234

⁴⁹ II, 125

⁵⁰ II, 134

⁵¹ II, 246

знамо даје предност дао прво католицизму и папи Јовану XXIII

М.С.М.: Кад је реч о Марсодону, имајте увек на уму да ту није у питању искреност или неискреност него светска политика. Два разлога су могла утицати на Марсодона да удари преким путем: мноштво њему познатих православних масона и недовољно познавање Православља. Он никада није заборавио „многе руске масоне" с којима се упознао „у току четрдесет година припадности масонерији"⁵² и „који су умрли у крилу Православља... верујући уједно у будућност хришћанства и светске масонерије".⁵³ Ако је њему веровати, „број емиграната који су припадали масонерији је пропорционално висок међу православнима који посећују цркву".⁵⁴

ХИЛАНДАРАЦ: Да ли ти руски масони остају анонимни или Марсодон наводи њихова имена?

М.С.М.: Међу тим „очароватељним" руским масонима, Марсодон именује само двојицу: витеза Тесленка, члана розенкројцерске ложе „Верни Шкотланђанин"⁵⁵ и чувеног брата Јермолова, розенкројцера 33. степена, члана ложе „Астреја".⁵⁶ Овај други је уживао велико поштовање Марсодона зато што на Велики Четвртак није отишао у цркву, него је више волео да празнује „ускршњи банкет" у ложи „Астреја". Осим тих масона, није било могуће сазнати ко је имао пресудан утицај на Марсодона. Он се задовољио примедбом: „Два розенкројцера који припадају руској цркви у улици Дари, париска улица: rue Dari - тој цркви која је под јурисдикцијом Цариградског патријарха - помогли су нам да осетимо сву величину Православља".⁵⁷ Даље помиње да је слушао лекције оца Јевграфа Коваљевског.⁵⁸ Павла Јевдокимова сматра „...једним од највећих православних теолога нашег доба".⁵⁹ Не крије ни своје дивљење према Оливије Клеману, теологу француског порекла из Руске цркве цариградске јурисдикције, кога, поред Јевдокимова, највише цитира. Али не говори о масонској припадности последње тројице.

ХИЛАНДАРАЦ: Кад се зна да се раније састајао са самим папом, може ли се замислити да, пришавши Православљу, није имао додир са члановима православне црквене хијерархије?

М.С.М.: Знамо да су личне везе постојале са Епископом Коваљевским. Поред њега, Марсодон уједно поздравља екуменски став неких чланова православног клира, а посебно Цариградског патријарха Атинагоре, Московског патријарха

⁵² II, 185

⁵³ II, 185.

⁵⁴ II, 184

⁵⁵ II, 54

⁵⁶ II, 60-61

⁵⁷ II, 68

⁵⁸ II, 11, 155

⁵⁹ I, 72

Алексија, Лењинградског митрополита (по свој прилици Никодима, који је, 1978. године умро у наручју папе Јована - Павла I) и, најзад, Епископа Касијана Безобразова, ректора Богословског института Светог Сергија Радоњешког у Паризу. Али нити говори о састанцима, нити било кога од њих приказује као масона.⁶⁰

ХИЛАНДАРАЦ: Овде опет морам да Вас прекинем. Допустите ми једну примедбу. По ономе што сте до сада рекли, произлази да се Марсодон скоро искључиво кретао у руским круговима. Зар није познавао православне масоне других народности?

М.С.М.: После Руса, он највише говори о Румунима. „Пре петнаест година - прича он - упознали смо се са православним Румунима у емиграцији, који су често молили да буду примљени у Ватикану. То су већином били масони но, наравно, они су били примани у својству православних. Један од њих је изразио жељу да се покатоличи пред човеком који ће такође направити каријеру, јер то је био кардинал Монтини." (Будући папа Павле VI).⁶¹

ХИЛАНДАРАЦ: Ни речи о Србима?

М.С.М.: Сетио их се у два маха. Међу савременим српским масонима, ниједнога не наводи поименце и задовољава се једном опаском: „Недавно је била организована нека врста религиозне емиграције југословенског порекла".⁶² Марсодон је то писао шездесетих година овог века, кад је Тито још био на власти. Поводом Другог светског рата, он стидљиво заобилази геноцид који је српски народ претрпео у Павлићевеј Хрватској. Понаша се као да је само чуо за српска страдања у Далмацији, области под италијанском окупацијом, где је фашистичка војска убијала таоце, али није вршила геноцид као такав.⁶³

ХИЛАНДАРАЦ: Вероватно није хтео да у својој истрази иде даље, како не би увредио Католичку цркву која је била непосредно компромитована у Павлићевим злочинима.

М.С.М.: И то утолико више боде очи, што се иначе није устручавао да формулише неке критичке замерке на рачун Католичке цркве, чак пре свог разочарења. У прошлости, она је покушала да православне Русе преведе у католицизам преко совјетских власти.⁶⁴ У току Другог светског рата, папа Пије XII није реаговао на хитлеровске масовне злочине.⁶⁵ Ватикански концил се није осврнуо

⁶⁰ I,62, 123, 124, 127 и II, 126, 130

⁶¹ II, 183

⁶² II,161

⁶³ I,108

⁶⁴ I,108

⁶⁵ I,38

на мучеништво Руске Православне Цркве итд.⁶⁶

ХИЛАНДАРАЦ: Свега се сетио, само је најцрњи злочин заборавио. Вратимо се на његову заблуду поводом Православља. Напоменули сте да су томе постојала два разлога. Видели смо први: мноштво православних који су већ пришли масонерији. Други је, како рекосте, његово површно познавање Православља.

М.С.М.: Немамо ни места ни времена да овога пута ту површност анализирамо. Запамтимо само то, да је, пун илузија, Марсодон извео закључак о „релативизму“ Православља и надао се да би могао продрети у ту пукотину.

ХИЛАНДАРАЦ: Утом случају, грдно се варао. Он је могао придобити појединце, чак и у редовима клира, али саму Цркву никада.

М.С.М.: Али он је веровао да преко појединаца може освојити и Цркву. Па је свакако стога, више него због литургије на француском језику, закуцао на врата Православне Цркве Француске. Сетио се да је већ раније, у масонским круговима, срео преосвећеног Винаерта, једнога од пионира те цркве и претходника Епископа Јевграфа Коваљевског: „Ставимо у заграду да смо се с њим упознали кратко време пре његовог преобраћања у Православље: у Великој Ложи Француске, где је дошао да одржи предавање у белој затвореној одори“.⁶⁷ Било како му драго, Марсодон је примио Православље и радосно је ускликнуо: „Данас смо ступили у крило Православља!“⁶⁸

ХИЛАНДАРАЦ: Боље рећи, мислио је да је нашао Тројанског коња с којим ће се увући у Православље. Да ли знате нешто више о тој цркви?

М.С.М.: Оставимо барону почаст да нам је сам представи. Ево како он излаже њену прошлост: „14. децембра 1925., Митрополит Евлогије је одобрио оснивање Француске комисије Братства Светог Фотија и 29. јануара 1926., Јевграф Коваљевски, млади мирјанин, именован је у својој 21. години за њеног председника. Касније, пошто је постао Архијереј Администратор Православне Цркве Француске, он је, под именом Јована, био хиротонисан у чин Епископа Св. Дионисија (Sen Deni) и првог Епископа Православне Цркве Француске“.⁶⁹ Уствари, Коваљевски је дошао на чело те „аутономне Цркве“ већ 1937. године, после смрти Архимандрита Винаерта.

ХИЛАНДАРАЦ: А како је даље текла православна авантура или „рокада“ барона Марсодона, то нам остаје загонетно. Вама нису познате његове друге књиге, уколико их је било. Неког другог масона 33. степена, који би нам се исповедио као он, нисте нашли. Зауоставили смо се на папи Павлу VI, а данас

⁶⁶ II, 231

⁶⁷ II, 179

⁶⁸ II, 103,229

⁶⁹ II, 179.

Римску цркву води Јован Павле II, чије интимне намере не можемо да докучимо. Значи, Ваша анкета је завршена, јер смо изгубили сваки масонски траг.

М.С.М.: То ме подсећа на „Стопе“, причу генијалног чешког писца Карела Чапека. Господин Рипка се враћао кући једне зимске вечери и приметио је да се стопе у снегу, чији је траг пратио, наједном заустављају насред улице. Као да је незнани човек на лицу места нестао. Позвао је одмах у помоћ полицијског комесара Бартошека, али овај ту није нашао ништа ненормално. У кварту се те ноћи нико није жалио на крађу или напад. А уколико је неко нестао, то ће сутра бити пријављено полицији. Будите уверени да ћемо ми у својој истрази отићи даље од Бартошека. Марсодон је осцилирао од крајњег оптимизма за време Јована XXIII, до песимизма по доласку Павла VI. Рекао бих да није ишао до крајњих последица своје логике. Погледајмо шта се, после Марсодона дешавало на католичкој страни.

ХИЛАНДАРАЦ: Зар сматрате да је и код католика дошло до значајних промена?

М.С.М.: Да, Марсодонова тактика је донела плодове и у католичком лагеру. Папа Јован Павле II, у свом екуменском ентузијазму, није оклевао да мароканском султану Хасану II, „командору верујућих“, да „пољубац мира“, 19. августа 1985. у Казабланки.⁷⁰ А 13. априла 1986. године, у римској синагоги, пољубио се са великим рабином Ели Тоафом. Тај историјски догађај, по писању француске штампе, збио се први пут „после две хиљаде година“.⁷¹ Осим тога, 27. октобра исте године, у италијанском граду Асизи, папа је организовао молитвени сабор разних хришћанских и незнабожачких делегација.⁷² Том приликом је на сабору учествовао и православни митрополит Методиос. Екуменски сусрет у Асизију се поновио 10. јануара 1993, али овога пута без учешћа православних, наводно због папиног антисрпског става. Без обзира на то, један француски новинар је ту врсту сусрета окарактерисао као „ОУН религија“.⁷³ Очигледно, католици такође активно учествују у грађењу нове Вавилонске куле.

ХИЛАНДАРАЦ: И то, но Вашем мишљењу, није пореметило пријатељске односе између масонерије и Ватикана?

Разним путевима ка истом циљу

М.С.М.: Масонско-католички савез функционише боље но икада. Зашто би било друкчије? Заједнички идеал се није променио. У догледном времену, принцип „сваки за себе“ годи и једнима и другима, уколико екуменизам остаје језеро у коме „лове рибу у мутној води“.

⁷⁰ „Le Figaro magazine“, Paris, 19.IV 1986, стр. 84

⁷¹ Исто.стр. 82-84

⁷² „Le Figaro magazine“, Paris, 31. X 1986. стр. 134

⁷³ Исто

ХИЛАНДАРАЦ: Другим речима, једни и даље саветују православнима да прво признају папски примат, док се други труде да их уведу одмах у масонерију. Кад би то тумачење било исправно, значило би да та игра штети само интересима Православља: било да призна папу или масонско господарство, Православна Црква би, у сваком случају, себе лишила живота као религија Истине.

М.С.М.: А кад би остала само једна шака људи који деле Ваше мишљење, кад би остало само „мало стадо“, то би већ била озбиљна препрека остварењу екуменског идеала. На њега се не може вековима чекати. Историју треба убрзати. Шта да се ради?

ХИЛАНДАРАЦ: Без Марсодона, ми на то питање не можемо одговорити.

М.С.М.: Морамо се уживети у улогу масона 33. степена и наставити да мислимо место Марсодона, као да је међу нама.

ХИЛАНДАРАЦ: Ми нисмо на позорници.

М.С.М.: Али смо разумни људи и способни да размишљамо по законима логике. Марсодон се жалио да је његов план „тоталне уније“ угрожен католичким учењем о папском примату и непогрешивости. А шта, ако је Православље највећа сметња екуменизму? Кад не би било Православне непоколебљивости, не би било ни непремостивих препрека „тоталној унији“. Јер питање папског примата би се могло одложити до последњег чина. Баш зато што су за папу власт и првенство важнији од вере. Има унијата који у цркви читају православни символ вере без „Филиокве“, под изговором да још нису достигли пуноћу вере. Главно је да признају папу. Значи да се, осим примата, путем преговора може све друго добити. У суштини, савез масонерије и католицизма је далеко природнији од зближења масонерије и Православља. Да је Марсодон дуже живео, он би и сам то схватио. Али он није имао времена да свој план спроведе до краја.

ХИЛАНДАРАЦ: Признајте да је Ваша тврдња само једна радна хипотеза. Не видим како бисте могли доказати да се масонерија удружила са католицизмом против Православља - једине праве хришћанске вере.

М.С.М.: Оче мој, ми бисмо имали довољно доказа и за један судски процес. Да ли сте читали „Три разговора“ од Владимира Соловјева? Ево шта нам он вели о будућности света у поглављу „Кратка повест о антихристу“: „Историјска драма је завршена и остао је само епилог који, као код Ибзена, може да се продужи у пет чинова. Али њихов садржај је унапред познат“.⁷⁴ Видели смо да се за сада масони и католици држе принципа „сваки за себе“, али да човечанство неминовно улази у тај

⁷⁴ Владимир Соловјев, „Три разговора“ и „Кратка повест об антихристе“, Собраније сочињенија, т. X, Брисел, 1966, стр. 193-226

„епилог“, када ће завладати принцип „сви за једнога“.

ХИЛАНДАРАЦ: Кад би до те апокалиптичке ситуације заиста дошло, ко би по Вашем мишљењу, био тај „Један“, тај „Нови Владика Земље“ и „Светски монарх“? Да ли папа или неки „Суверени Генерал Велики Инспектор“, како то масони кажу?

М.С.М.: Препуштам одговор Соловјеву. На крају поменуте „Кратке повести о антихристу“, он замишља пејзаж апокалиптичних времена, где је последњи „прави“ папа Петар II убијен, док „Император Свечовек“ поставља за папу њему оданог Аполонија.

ХИЛАНДАРАЦ: Говорило се да је папа Јован Павле I био заиста убијен. Као да је по среди била репетиција сцене која треба да се одигра по Соловјеву. Ваљда постоје и књиге о томе.

М.С.М.: О томе сам прочитао једну врло озбиљну и документовану књигу - „У име Божје“ - из пера енглеског римокатолика Давида Јелопа.⁷⁵ Подвлачим да је римокатолик, како се његов допринос не би протумачио као производ антикатоличке пропаганде. Он је саслушао огроман број сведока, од којих су му 77 дозволили да наведе њихова имена. Међу њима налазимо 26 црквених личности. У својим истраживањима је такође добио податке од двадесетак црквених и цивилних установа. Његов закључак: папу Јована-Павла I су убили зато што је припремао „чистку“. На његовој листи налазила су се имена свих оних који су заслуживали да буду уклоњени, било због своје масонске припадности, било због финансијских скандала. По доласку Јована-Павла II, све те личности су остале на својим положајима. И Јелоп са горчином примећује: „Једино што је тим папама било заједничко, то је име Јован-Павле“.⁷⁶

ХИЛАНДАРАЦ: У штампи је било говора о финансијском скандалу са ватиканском банком „Финабанк“ и о убиствима многих учесника у тим пословима, али нисам знао да је масонерија продрла у Ватикан.

М.С.М.: И то до самих ватиканских врхова. Јелоп се не устручава да их јавно жигоше: „Кардинал државни секретар Вијо, масонско име Жани (или Ђани?) Ложа бр. 041/3, улази у једну циришку ложу 6. августа 1966. Кардинал министар спољних послова Агостино Казароли, Викарни римски кардинал Уго Полети. Кардинал Бађо. Епископ Павле Марчинкус и Монсињор Донато де Бонис из ватиканске банке“.⁷⁷

⁷⁵ Давид Јелоп „У име Божје“ (David Yallop, „Au nom de Dieu“, Paris, Christian Bourgois, 1984, стр. 30

⁷⁶ Исто, стр. 349

⁷⁷ Исто, стр. 236

ХИЛАНДАРАЦ: Из кога извора су до папе Јована-Павла I дошла та обавештења?

М.С.М.: Колико сам могао да закључим, један од главних извора је био „Осерваторе политико“. Тако се звала новинарска агенција на чијем челу се налазио бивши масон Нино Пекорели. Он је донео листу 121 масона, чланова ложе коју је сам назвао „Велика Ложа Ватикана“.⁷⁸

ХИЛАНДАРАЦ: Зашто бисмо му веровали? „Један сведок као ниједан“ – говорили су Римљани.

М.С.М.: Заборавио сам да Вам поверим једну поједност: Пекорели је затим био убијен. Ако се не варам, то је било 21. марта 1979. године. У 21 час и 15 минута, напустио је своју римску канцеларију у Виа Орацио и пошао на састанак са шефом своје негдашње ложе. А кад је сео у кола, испалили су му два метка у уста.⁷⁹ Тиме је запечаћена његова судбина, али потврђена и тачност исказа из „Осерваторе политико“. После папе, који је хтео да масоне избаци из Ватикана, пао је и онај који их је издао. Ви можда верујете у случајне подударности. Али ове две подударности, једна за другом...

ХИЛАНДАРАЦ: Страшно. Па добро, н ако прихватимо да су горњи подаци били тачни, то још не потврђује тотални савез између масонерије и Ватикана. У питању су појединци. Ако је данашњи папа зажмурио пред присуством масона у Ватикану, из политичких или финансијских разлога, будући папа може да их уклони, као што је то Јован-Павле I намеравао да учини.

М.С.М.: Стварност Вам противречи. Римска црква је у међувремену масонерији учинила уступке које чак ни Марсодон није успео да добије од Јована XXIII. Под владом Јована Павла II, на дан 27. новембра 1987., ново Канонско право је одбацило правило по коме су масони аутоматски екскомуницирани.⁸⁰ А било је и догматских промена, вазда у екуменском смислу.

ХИЛАНДАРАЦ: Можете ли да ми наведете конкретне примере?

М.С.М.: С Вашим благословом, допустите ми пре свега да позовем у помоћ Богородицу из Фатиме. Чули сте, сигурно, за тај догађај. Било је то 1917. године у португалском селу Кова да Ириа. Богородица се јавила шест пута, од маја до октобра, сваки пут 13. у месецу. Она је оставила три поруке, од којих су два прве биле јавне, док је трећу, тајну, требало открити тек почев од 1960. године. Калуђерица Луција, једна од троје преживеле деце која су имала ту визију, је о томе

⁷⁸ Исто, стр. 235

⁷⁹ Исто, стр. 360.

⁸⁰ Исто, стр. 430

недвосмислено посведочила. Тајна порука се одавно налази у Ватикану. Папа Пије XII није хтео да је прочита, зато што означено време није било испуњено. Њу су отпечатали и прочитали Јован XXIII, Павле VI и Јован-Павле II, али ниједан од њих није хтео да тајну објави. Из којих разлога? Или је у Фатими била по среди само халуцинација⁸¹ и онда није требало организовати безбројна ходочашћа због једне заблуде, или је аутентичност тог виђења потврђена Римском црквом - као што је био случај - и онда је грех скривати поруку Богородице.

ХИЛАНДАРАЦ: Зашто ми то причате?

Православље на крст распето

М.С.М.: Због католичких реакција на то ћутање. У католичким редовима, јавио се француски новинар Марк Дем, који у својој књизи „Трећа тајна Фатиме“ изражава тим поводом тешке сумње.⁸² По његовом мишљењу, ниједан папа није смео да открије „трећу тајну“ зато што Богородица ту неминовно осуђује данашњу политику Римске цркве, а првенствено екуменизам II Ватиканског концила (1962-1965). Између осталог, жали се што у заједничким наступима са Јеврејима и муслиманима - на темељу монотеизма - Католичка црква запоставља божанство Христа.⁸³ Успостављају се срдачне везе са браманцима и будистима, па се чак и славна катедрала у Шартру позајмљује друидима.⁸⁴ У елаборацији нове католичке мисе, за време Павла VI, учествовали су шесторица протестантских теолога, међу којима и „монах“ Макс Туријан, оснивач братства у Тезеу (Француска).⁸⁵ Из молитве „Конфитеор“ („Исповедам“) избачен је израз „Приснодјева“ - вечна Девица Марија.⁸⁶ После тих и сличних екуменских манифестација, Армандо Корона, Велики мајстор и члан Великог Оријента Италије могао је мирне душе изјавити да је анатема бачена 1738. године на масоне морала бити грешка, с обзиром да папа данас руководи састанком у Асизију у масонском духу.⁸⁷ У догледном времену, папа за сада има највеће шансе да сачува свој примат и постане „светски монарх“ јер, по речима једног француског новинара, „у овом свету који живи под сталним и страшним претњама, само један духовни ауторитет се показао способним да делује: папа.“⁸⁸ Али на другој страни, као што смо видели, папа знатно попушта у догматском погледу.

⁸¹ Што се заправо и догодило. Читалац може о томе подробно да се упозна на www.pravoslavni-odgovor.com/Crkva_Hristova/lazna_javljanja.htm примедба уредништва Православног одговора

⁸² Марк Дем „Трећа тајна Фатиме“ (Marc Dem, „Le troisieme secret de Fatima“, Paris, Editions du Rocher, 1993).

⁸³ Исто, стр. 167-170

⁸⁴ Исто, стр. 168

⁸⁵ Исто, стр. 179

⁸⁶ Исто, стр. 180-181

⁸⁷ Исто, стр. 175-176

⁸⁸ „Le Figaro Magazine“, Paris, 31.X.1986, стр.134

ХИЛАНДАРАЦ: Апостол Павле није узалуд рекао: „Да вас нико не превари ни на који начин, јер ће прво доћи отпад и показаће се човек безакоња, син погибли" (2 Сол. 2, 3). А сад нам објасните дали и како Православљу прети тај масонско-католички савез.

М.С.М.: Мислим да су данашњи догађаји у Југославији најречитији пример. Католичка црква и међународне организације сложено дејствују против Срба. Међутим, то није ништа ново. Кад су тоталитарне тираније деценијама истребљивале православно свештенство и паству, то није узбуђивало никога. Али кад се тоталитаризам срушио, те „европске сједињене државе", „савез европских држава" и „светска монархија" - чију улогу је већ предвиђао Соловјев у своме пророштву - су се наједном пробудиле и ујединиле на штету Православља. Ако нас више не могу уништавати посредством комунизма, потрудиће се да нас непосредно сами униште. Само, машта Соловјева је била слаба у поређењу са историјском стварношћу. Он није могао замислити да ће прогони и геноцид узети милионске размере. Бацимо поглед на епоху првих хришћанских мученика. У својој „Историји римске империје", Едуард Гибон тврди да је било нешто мање од две хиљаде мученика који су положили своје животе за Христа.⁸⁹ Под предпоставком да се преварио и да их је било сто пута више, то се ипак не може поредити са милионским жртвама хришћана под влашћу Стаљина.

ХИЛАНДАРАЦ: Па чак ни са геноцидом у Павелићевој НДХ.

М.С.М.: Заиста, Соловјев није био у стању ни то да замисли: „Један дио Срба ћемо побити, други раселити, а остале ћемо превести у католичку вјеру и тако претопити у Хрвате".⁹⁰ Ко је могао веровати да ће та Будакова формула, ограничена у току Другог светског рата на Павелићеву Хрватску, бити прећутно легализована на светском плану и претворена у принцип интернационалне политике против Срба, а ускоро, ако се тако настави, и против православних народа уопште? Јер како се друкчије може протумачити савремени став међународних организација према Србији? Кад би Срби коначно били осуђени да остану робови у Туђмановој Хрватској и Изетбеговићевој Босни, какав други излаз би могли очекивати осим оних које им је обећавао Миле Будац 1941. године у Госпићу?

ХИЛАНДАРАЦ: Ви уствари понављате питање које сте малочас сами поставили „Шта да се ради?"

М.С.М.: Први хришћани су се налазили у ситуацији која је била врло слична нашој. Одупирући се јуначки римској империји, указали су нам пут. Они су могли избећи гоњење да су се сагласили са култом жртвоприношења божанском

⁸⁹ Едуард Гибон, „Историја пропасти и пада Римског царства" (Edward Gibbon, „Hisloire du declin et de la chute de l' Empire romain", t.I, Paris, Laffon 1983, стр. 428).

⁹⁰ Viktor Novak, „Magnum crimen - Pola vijeka klerikalizma u Hrvatskoj", Zagreb 1944, стр. 605

императору и пристали да Христов кип поставе напоредо са другим незнабожачким боговима у Пантеону - храму римског екуменизма и верске толеранције. **Али хришћански Бог је био једини прави Бог, а не само бог међу боговима.** У славу јединога Бога, хришћани су се определили за мучеништво. После неколико векова, Бог их је, упркос свему, наградио победом, пославши им у помоћ цара Константина.

ХИЛАНДАРАЦ: Као што је и нама обећао пад Вавилона и победу на крају историје: „ И ђаво који их вараше, би бачену језеро огњено и сумпорно, где је и звер, лажни пророк, и биће мучени дан и ноћ до века " (Отк. XX, 10).

М.С.М.: Ваља помислити на судбину првих хришћана пре но што се одговори на питање: *Да ли ми моја православна вера допушта да будем масон?*

Пре сто година и данас

Ваљда први пут у својој историји, Српска Православна Црква се са масонеријом упознала у току XIX века. Мада су масонске ложе у Србији постојале још под Турцима, искључиво српске ложе ни чу па све стране тек у другој половини XIX столећа: „Светлост Балкана" (1875), „Српска задруга" (1881), „Слога, Рад и Постојаност"(ШЗ), „Побратим" (1890) и нишка ложа „Немања" (1892). Сасвим је разумљиво да је та појава морала привући пажњу Српске Цркве, иако она тим поводом није заузела званичан став, јер то није било у њеној традицији. Али одјека је ипак било у црквеним круговима. Сами масони помињу негативну реакцију Свештеничког удружења.⁹¹ А овде ће бити речи о предавању које је СМ. Веселиновић, професор Богословије, одржао 12. децембра 1893. године у Београду, под насловом „Слободно зидарство пред Јеванђељем".⁹²

Поменуто предавање треба пре свега схватити као критику књиге „Слободно зидарство, његов циљ и принципи, његова прошлост и садашњост. Писма брата Ср. једном непосвећеном пријатељу" коју је један анонимни масон објавио под иницијалима СР. У међувремену је постала јавна тајна да је то био Сретен Ј. Стојковић. Већ на првом кораку, С.М. Веселиновић је подвукао чињеницу да је Стојковићев текст био обичан плагијат књиге немачког масона Јозефа Фанде - „Die Freimauerei. Ein Wort der Aufklärung über das Wesen, Grundsätze and Aufgaben, Geschichte und Organisation derselben, mit besonderer Rücksicht auf unsere vaterländischen Verhältnisse", Budapest, 1888. Drack von Br. Josef Fanda.

После Првог светског рата, Велика ложа Срба, Хрвата и Словенаца

⁹¹ „Слободно зидарство. Његов циљ и принципи. Његова прошлост и садашњост. Писма брата СР. једном непосвећеном пријатељу". Друго допуњено издање Велике ложе Срба, Хрвата и Словенаца „Југославија", Студеничка ул. 46/а, Београд, Штампa М. Карића, Краљев трг 25,1925, стр. 69

⁹² СМ. Веселиновић, проф. Богословије, „Слободно зидарство пред Јеванђељем". Јавна предавања у Богословији. Београд, Штампарија Петра К. Танасковића, 1893

„Југославија“ ће објавити ново исправљено и допуњено издање Стојковићеве књиге, али је занимљиво да ће је, не водећи рачуна о ранијим примедбама СМ. Веселиновића, опет штампати под иницијалима СР. Овом приликом ће сви наводи из Стојковићеве књиге бити донети по издању од 1925. године.

Било је неопходно ту појединост нагласити, али јасно је да она не мења суштину проблема кога се Веселиновић дотакао. Његова критика је била првенствено запажена због своје објективности. На почетку свога предавања, он се ограђује од католичког и протестантског става према масонерији.⁹³ Док је католици глобално осуђују, протестанти је прихватају. Далеко од сваке „сатанизације“, али и од попустљивости, Веселиновић се ограничава на поређење хришћанства са масонском теоријом и праксом. У ту сврху, он масонерију посматра под углом циљева, средстава, добра и тајни.

Најинтересантнија је Веселиновићева анализа циљева и средстава, па се на њој вреди посебно зауставити. Писац критиковане масонске књиге - био он СР. или Фанда - истине срећу као главни циљ масонерије, тражи „благостање и срећу човечанства“,⁹⁴ изјашњава се за “владу разума”⁹⁵ која треба да буде допринос човековој „идеалној и материјалној срећи”.⁹⁶ Идући тим путем, читаво човечанство ће постати „једна срећна породица”.⁹⁷ У том смислу, масонерија наступа као „религија човечанства”.⁹⁸ Она је чак, по речима немачког књижевника Лесинга, „вера над верама - велика и неусахла идеја будућности”.⁹⁹ Са своје стране, Веселиновић сматра да се масонски и хришћански циљеви узајамно потиру, јер је масонима идеал човек уместо Бога, па зато сажето указује на супротности које међу њима постоје:

Слободни Зидари теже срећи човека и човечанства у идеалном и материјалном правцу	Хришћани теже вечној неопходној и непролазној истини
Идеализам Слободних Зидара не прелази границе материјализма	Идеализам хришћански стоји ван граница материјализма
Предмет циља Слободних Зидара је човек и човечанство	Предмет циља хришћанскога је Бог и светиња Истине.
Према томе, Слободни Зидари траже оно што је угодно.	Према томе, Хришћани траже оно што је добро.

⁹³ Исто, стр. 8

⁹⁴ Писма брата СР., стр. 26

⁹⁵ Исто, стр. 28

⁹⁶ Исто, стр. 28

⁹⁷ Исто, стр. 200

⁹⁸ Исто, стр. 80

⁹⁹ Исто, стр. 200

У тежњи за нечим бољим и удеснијим, Слободни Зидари задовољавају „Ја“ и егоизам и зато је:	У тежњи за добрим, они задовољавају вечну истину и зато је:
Њихов морал евдемонистичан. Морално учење по коме је срећа циљ човекове делатности.	Њихов морал истинит. ¹⁰⁰

Шта допушта Лесингу и другим масонима да, упркос томе, масонерију сматрају „религијом над религијама“? Толеранција, трпељивост. Јер док се све друге религије мање или више ограђују једне од других, масонерија се држи правила „Сваки брат је мио, које вере био.“¹⁰¹ Постоји ипак опасност да циљеви дођу у противречност са средствима. Јер ако је масонерија - уколико је заиста свеобухватна- једина права човечанска религија, онда су сви масонски непријатељи уствари непријатељи човечанства. А масони отворено проповедају да се против таквих треба борити: масонерија се „бори против непријатеља човечанства, извршујући тиме дело масонске љубави“. У том случају, број тих непријатеља је неограничен. Масонерија ће повести борбу „против средњевековне зачмалости и културног мрака“, јер - ваља „ослободити дух од средњевековних окова“ и против „тиранског апсолутизма Луја XIV“, управо против свих оних који владају по тим принципима. Преко Француске револуције, слободнозидарске идеје су успеле да „заљуљају и оборе многе тиранске престоле, да униште средњевековни феудализам и сталеже, да оживе демократске државне установе, да саломе и истребе нечовечни и бездушни језуитизам и да у крви окупају оне који покушавају да их насилно угуше“.

У тој борби, ако је потребно, могу бити уништени и читави народи: „Народ, у коме је овладала пука себичност и грамзивост, у коме се вије коло разузданости и обести, у коме су правда и поштење бачени под ноге, у коме су врлине и карактери само слике прошлости - такав народ не вреди да постоји; за њим се неће зажалити чак ако и пропадне“. Кад се помисли да, по масонском казивању, „слободно зидарство образује непрекидан ланац који обавија целу земаљску куглу“, да је то „велики и моћан светски савез“, те да је „на његовим великим конференцијама и конгресима светског значаја решавана покаткад и судбина појединих народа и држава“,¹⁰² произлази да те установе могу донети одлуку и да се неки народ мора истребити геноцидом. Довољно је да нека таква конференција „светског значаја“ донесе о дотичном народу негативан суд, па да тај злочин буде законски оправдан. А то, у данашњим приликама и околностима, мора код Срба изазвати врло непријатно осећање.

Сад постаје јасно и зашто је Веселиновић на крају жигосао масонерију као

¹⁰⁰ С.М. Веселиновић, поменуто дело, стр. 17

¹⁰¹ Писма брата СР., стр. 30

¹⁰² Исто, стр. 191

„лажну Кантову религију" и „плагијат Јеванђеља".¹⁰³ Његова критика масонских средстава и праксе заслужује да овде буде опширно наведена:

„Први принцип њихов тражи истинито човекољубље, а историја 'Слободног Зидарства', говорећи о безбројним, крвавим, људским жртвама, које фрамасонски великани принеше на олтар човечанској срећи, - најјасније тврди: да су ти великани ширили оно, што се човекољубљу највише супроти, - а то је: насилно и намерно убијање људи. Ову нечовечност признаје и сам писац књиге „Слободно Зидарство" на стр. 23,¹⁰⁴ где каже, да „Слободни зидари у крви купају оне који покушају насилно да их угуше"...

Другим принципом оглашују моралност; а убијају љубав, начело морала смрћу!...

Трећим принципом гарантују облагорођавање, а у крвавим војнама за опстанак биваше неблагороднији од зверова (на пр. Кошут).

Они хоће слободоумља а убијају умове; поштују свако истинско убеђење, а тесногрудни су толико, да не виде истину ван својих ложа!...

Масони осуђују сваки притисак који гуши слободу, а сами гуше слободу и у крви купају све оне који не мисле као они!...

Они веле да поштују религијска убеђења, а осуђују и погрдним именима називају читаве вере.

Цене поштење, а непоштењем полазе на историјске заслуге и основна начела нашег калуђерства.

Хоће етичке принципе и морал, а грубо и неморално намећу своја начела, говорећи, да без њих нема среће човечанству, да Слоб. Зидарски принципи морају нам свима бити подједнако свети", јер је 'Слободно Зидарство вера над верама'!

И овакав рад они упоређују с Хришћанским моралом! ? А зар је Христос тако чинио?... Одговара ли такав рад јасној Христовој заповести: „Љубите непријатеље своје, благосиљајте оне који вас куну, чините добро онима који вас мрзе и молите се Богу за оне, који вас гоне" (Мт. У,44)?...

Христос забрањује да се путем смрти и проливања крви приступа циљу. „Сви који се маше за нож, од ножа ће и погинути" (Мт. 26,52) вели Он. Не дозвољава жртвовати другога ради себе; а заповеда жртвовати себе ради другога. Зато је и оставио љубав пуну самопрегорења као главно начело рада".¹⁰⁵

Другим речима, масонско начело трпељивости се у пракси своди на немилосрдан сектаризам: „Брат је мио, које вере био"... само ако је масон. А примена масонских идеала је искључиво руковођена правилом „циљ оправдава средства".

¹⁰³ С.М. Веселиновић, пом. дело, стр. 49

¹⁰⁴ Веселиновић ту реченицу наводи по првом издању књиге Ср. Стојковића. У другом издању, она се налази на стр. 40.

¹⁰⁵ С.М. Веселиновић, пом. дело, стр. 26-27

Када Истина постане страшило Поводом одјека на „Хиландарске разговоре“

Наши разговори нису остали незапажени у српској штампи. „Дуга“ је у бр. 522 пренела политички део дискусије о новом европском поретку, а „Нова Искра“ (бр. 6, мај 1994) је у целини објавила дијалог о Православљу и масонерији, док је НИН од 10.6.1994. помешао оба разговора - који су били потпуно независни и вођени о различитим темама - и на њих се осврнуо под насловом „Нови протоколи?“¹⁰⁶

Чланкописац НИН-а, Србољуб Богдановић и, као што ће се видети, његов масонски саговорник Зоран Ненезић, беже од истине као од куге. Користећи се чињеницом да је већини читалаца НИН-а непознат часопис „Хиландар“, Богдановић прећуткује имена, наводе, доказе и аргументацију из хиландарских разговора, па све своди на неку небулозну осуду савеза масонерије и католицизма, која се не заснива ни на чему. Већ сам наслов чланка је тенденциозан: „Нови протоколи?“. То је алузија на „Протоколе сионских мудраца“, чиме се вешто сутерира да је интервју о масонерији имао антисемитски карактер.

Међутим, не само да се „Хиландар“ уопште није дотакао јеврејског питања него је, противно „Протоколима сионских мудраца“ - о чијој аутентичности се још и данас расправља - хиландарски разговор углавном почивао на масонским изјавама и текстовима. Ту је свака реч била потврђена цитатима који су се одмах могли проверити. У истом смислу, падају у очи и поднаслови „Љотићевци“ и „Трилатерална комисија“ који нису има-ли непосредне везе са дебатом о масонерији. На крају, Богдановић закључује своје мудровање наводом: „Сваки пут када се упитам да ли ми моја православна вера допушта да будем масон, ваља помислити на судбину првих хришћана“. Но како се из текста не види да је ту реч о хришћанском одбијању по цену мучеништва да свога Бога изједначе са другим боговима у римском Пантеону, читалац НИН-а не зна о чему је реч.

Пошто је шегрт на тај начин прокрчио пут великом мајстору 33. степена, Ненезић је могао да ступи на сцену са својим мађионичарским триковима. Прва му је брига била да хиландарску критику обезвреди тврдњом да смо се у разговору позивали на текстове од пре педесет или шездесет година, не цитирајући ниједан од њих. Заборавио је да се, својим наводом шестог масонског начела, он сам ослонио на много старије текстове, јер та начела су се на српском језику први пут појавила у прошлом веку и била преведена из једне немачке књиге штампане 1888. године. Врло енергично, Ненезић се затим обара на тврдње које у разговорима нико није заступао: „Трилатерална комисија и сличне организације не могу се сматрати масонским организацијама, мада не искључују да тамо има масона“. Или, са великим ауторитетом и потезом руке брише доказе о масонско-католичкој сарадњи, напоменом да је у прошлости масонерија долазила у сукоб са Ватиканом, а не са Православљем. То је као кад бисмо некеме који би се пожалио на штетне последице *савремене* француско-немачке сарадње одговорили: „Којешта! Немци и Французи имају за собом француско-пруски рат и два светска рата у којима су, војујући

¹⁰⁶ Ради потпунијег разумевања и полемичке умесности чланак „Нови протоколи?“ преносимо у целости (Прим. издавача).

међусобно, имали милионске жртве".

Не би ли умирио „профане" читаоце НИИ-а, Ненезић им сервира и фамозно шесто масонско начело по коме „масони, помажући добробит своје домовине, помажу и добро целог човечанства". Није им поверио да је тај масонски „патриотизам" врло релативан, јер се на страни 12 исте књиге („Слободно зидарство", Београд, 1925) може наћи и страшна реч о народу који се морално дисквалификовао: „Такав народ не вреди да постоји; за њим се неће зажалити ако и пропадне". А пошто о моралној вредности једног народа не може нико боље судити од масонерије, она може сваки народ да осуди на смрт.

Да би поткрепио своју апологију слободног зидарства, тај масонски великодостојник се најзад послужио и подметањем: „Није незамисливо да је аргументација која се користи у неким антимаонским текстовима, са тежњом да се представи као официјелно мишљење СПЦ, управо она која су заступали Љотићевци и коју заступају и данас. А она није ни тачна нити је православна". Читаоци НИИ-а не могу видети да је то лаж, али читаоци „Хиландара" су се могли уверити да у разговору о масонерији нигде није поменут Љотић нити је наведен било који зборашки напис, што се може јасно видети из приложене библиографије. Напротив, пре сваке дискусије била су постављена два предуслова: „Прво, одбацити за тренутак све досадашње оптужбе против масонерије и понашати се као да тек данас почињемо да откривамо истину о њој. И друго, допустити претходно једноме масону да изложи своју аргументацију, па тек онда донети свој суд". Објективнији став се није могао замислити.

Из тог разлога је - уместо покушаја да се критика масонерије „представи као официјелно мишљење СПЦ" - у разговору бачена светлост на масонерију *првенствено на основу официјелног мишљења Ива Марсодона, француског масона 33. степена*. Жалосно је што Ненезић није показао веће поштовање према свом угледиом брату, јер се на њега уопште није осврнуо. Кад је неко убеђен да брани истину и правду, он се не служи преваром, па је зато Ненезићев поступак најбољи доказ масонске нечисте савести.

Поводом религије, вреди се зауставити на Ненезићевој изјави да „масонерија нема неког свог специфичног бога" и да је за сваког масона вера „његова лична ствар". У том изузетном случају, Ненезићева анализа је тачна и нико не би могао масонским ложама порицати слободу и право да заузму такав став. Али невоља је у томе, што масони играју на две карте: кад им је потребно, понављају оно што он вели, а кад год зажеле да хришћане привуку као глупе рибе на масонску удицу, позивају се истовремено на хришћански карактер масонерије. Треба бирати, јер те две тезе се узајамно потиру. У истој мутној води лови и НИИ, кад Богдановић наводи митрополита Амфилохија не би ли своме чланку дао објективан карактер. На једној страни бележи да у очима митрополита „масонство представља неку врсту поништења читавог човековог досадашњег духовног развитка и повратак неким сасвим овоземаљским вредностима - новцу, власти, слави итд". Али на другој, помиње да митрополит масонима признаје хришћанску симболику „до одређене тачке" кад каже да су 33 степена која постоје у масонској хијерархији вероватно у вези са бројем година Христовог овоземаљског живота".

Реч „вероватно" показује да је то само могла бити митрополитова радна

хипотеза, а у том случају очигледно је да би она стојала на лабавим ногама. Јер „Велики Оријент“ Француске који, најблаже речено, није религиозна ложа, има такође 33 степена, док извесне масонске ложе у Америци, које су шкотског обреда, имају 38 степена, а неке чак и 100.

„Хиландар“ се ни у једном тренутку није представљао као гласило СПЦ нити јој се обраћао с молбом да јавно осуди масонерију, али је спреман да о том питању настави слободну дискусију. То не значи да је масонство оставило Православну Цркву равнодушном. Она је одавно била узнемирена активношћу слободних зидара. Не сме се заборавити да је масонерију јавно осудила Руска Загранична Црква пре Другог светског рата, а Грчка и Кипарска после. У крилу Српске Православне Цркве чули су се критички гласови још пре сто година, о чему најбоље сведочи приказ књиге „Слободно зидарство пред Јеванђељем“.

Нови Протоколи?

Зашто се у неким гласилима СПЦ појављују текстови о опасности од слободног зидарства

„Једно од најштетнијих и стварно сатанских лажних учења у историји човечанства је масонство“, писао је 1932. год. митрополит Антоније, великодостојник Руске православне цркве у егзилу. Осим списка митрополита Антонија о масонима, на светло дана у гласилима Српске Православне Цркве у последње време доспевају и други текстови који указују на „масонску опасност“ и „сатански“ карактер масонског покрета. У том контексту говори се о спрези која је (против православља?) успостављена између Ватикана и масонерије. Тај наводни сав-ез функционише тако што је „масонерија хтела да се послужи Католичком црквом као средством за постизање својих циљева, док је папи сигурно била најважнија масонска помоћ да прво завлада читавим хришћанством... („Хиландар“, 1994/41).

Говорећи са НИИ-овим новинаром о природи масонског покрета и евентуалној опасности која прети православљу, г. Амфилохије Радовић, митрополит цетињско-приморско-скадарски говори о масонству као нечему што се често доводи у везу са „новим поретком“. Но, главни несклад између православља и масонства митрополит Амфилохије види у томе да масонство представља неку врсту поништења читавог човековог досадашњег духовног развитка и повратак неким сасвим овоземаљским вредностима - новцу, власти, слави, итд.

Љотићевци

За тумачење односа између православља и слободног зидарства обратили смо се и Зорану Ненезићу, најпознатијем историчару масонерије код нас и писцу књиге „Масони у Југославији 1764-1980“. Зоран Ненезић је говорио и као Велики мајстор Велике ложе „Југославија“ - премда, рецимо и то, постоје кругови који г. Ненезићу оспоравају примат у југословенском слободном зидарству.

„Повремени антимагонски иступи православне периодике у последње време

зачуђују. У њима се често за нападе на масоне користе текстови стари по педесет-шездесет година. Чудно је да је аргументација која се у њима користи ватиканског порекла. Основни спор који масонство има није са Православном, већ са Римокатоличком црквом, прецизније са Ватиканом. Разлози за искључивост Ватикана, када су масони у питању, у томе су што је слободно зидарство организација индивидуа и личног опредељења човека, па тиме и верске и религиозне толеранције, без елемената прозелитизма. Сваки масон слободно исповеда своју веру. Од 1738. укупно шесторица папа обзнањивали су званичне ставове Ватикана којима се римокатоличким верницима не дозвољава да истовремено буду масони, а све је то потврђено канонским правом из 1917. године. Тек у новије време нека тумачења канонског права из Ватикана се крећу у правцу извесног релативизовања тих ставова.

Није незамисливо да је аргументација која се користи у неким антимасонским текстовима, са тежњом да се представи као официјелно мишљење СПЦ, управо она коју су заступали љотићевци и коју заступају и данас. А, она није ни тачна нити је православна", истиче Ненезић.

Као бесмислену одбацује тврдњу о савезу са Ватиканом, указујући да је управо супротно.

Специфични бог

Но, како мисли митрополит Амфилохије, Католичка црква показује велику склоност ка успостави сарадње - и кроз екуменски покрет - са различитим црквама и идеологијама, све у правцу реализације својих, сасвим овоземаљских, циљева. У том контексту митрополит Амфилохије указује на спремност на сарадњу Католичке цркве не само са масонима већ и са исламом. Када говори о привржености масона материјалним вредностима, митрополит Амфилохије цитира познате стихове: Чини оно што ти срце жуди / што не жуди у Куран не пише.

„Када говоримо о масонском покрету, морамо разликовати постојање регуларне и дивље масонерије", каже Ненезић. „Регуларна је она која поштује принципе Андерсонове конституције из 1723. Основни захтев који масон мора да испуњава јесте да верује у бога, при чему треба рећи да масонерија нема неког свог специфичног бога. Масонски покрет управо инсистира на томе да је верско осећање сваког појединца, па дакле и сваког масона, његова лична ствар".

Хришћанску симболику, до одређене тачке, масонима признаје и митрополит Амфилохије када каже да су 33 степена која постоје у масонској хијерархији вероватно у вези са бројем година Христовог овоземаљског живота. „И Законик светог Петра Цетињског има 33 члана", каже митрополит.

Свакако најзанимљивије на овом месту јесте наводно ангажовање „међународне масонерије" против „српских националних интереса" и православља уопште, о чему се неретко говори не само у црквеној штампи. У том контексту скоро је обавезно помињање већ чувене Трилатералне комисије, чији су чланови, како обелодањује поменути број „Хиландара", поред осталих, и лорд Карингтон, Сајрус Венс, Ворен Кристофер...

Као крајњи стратешки циљ Трилатералне комисије, дакле и масона, по тим

интерпретацијама, јесте коначна ликвидација Русије као једине силе која омета доминацију западног света над читавим човечанством.

Трилатерална комисија

О томе Зоран Ненезић каже: „Организовање масонских ложа је помесно, слично као код православних цркава. Велике ложе су национално организоване. Не постоји наднационална масонска организација и свака Велика ложа је самостална и суверена. Мада највећи ауторитет има Велика ложа Енглеске, као матица свих регуларних ложа. Шесто основно начело Велике ложе 'Југославија' каже да масони, помажући добробит своје домовине, помажу и добро целог човечанства. То је космополитски став који не подразумева интернационално организовање и не искључује патриотизам, мада је та категорија доста излизана у последње време. Трилатерална комисија и сличне организације не могу се сматрати масонским организацијама, мада не искључују да тамо има масона. У сваком случају, немају никакве везе са Великом ложом Југославија”.

Када се одговора на питање да ли је могућно истовремено бити и православца и масон, обавезна је примедба која гласи да одговор зависи од тога посматра ли се ствар са православног или са масонског гледишта. Највећа опасност од масонства се неретко доживљава управо због прилагодљивости пошто се у томе види њихова способност да се инфилтрирају у све поре друштва. СПЦ иначе нема службени став о томе могу ли њени верници бити масони (као, рецимо, грчка Црква која је то својевремено забранила). За одговор на то питање употребићемо навод из већ помињаног часописа „Хиландар“: „Сваки пут када се упитам да ли ми моја православна вера допушта да будем масон, ваља помислити на судбину првих Хришћана”.

Србољуб Богдановић
(НИН, бр. 2267, 10. 6. 1994, стр. 20)

Масони и комунисти

Почетком двадесетих година овога века, Централни Комитет совјетске Компартије забранио је комунистима да буду чланови масонских ложа. Међу масонима на Западу, који су уједно припадали Комунистичкој партији, та забрана је изазвала велико узбуђење и негодовање. Велики Оријент Француске је тим поводом сазвао у Паризу седницу, на којој је одлучено да слободни зидари „остану у исто време и Слободни зидари и комунисти”. Та одлука је затим упућена у Москву. Пошто је то питање интересовало масоне свих земаља, масонски часопис „Неимар” у Београду је, у свом бр. 16 од јуна месеца 1923, пренео извештај париског листа „Echo de Paris” (види текст у Прилогу 2).

Брат „Ж.Д.”, који је тај текст представио својим масонским читаоцима, завршава излагање неком врстом саучешћа: „Велико је искушење за ове људе, на

које се чини притисак и удара такорећи једна врста монопола на њихово слободно мишљење, на њихово лично опредељење; стога се ишчекује са живим интересовањем крајњи резултат". Нема, дакле, никакве сумње о томе на чијој страни су биле симпатије „Неимара" и масонске браће на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. А отада нисмо сазнали за било какву промену начела да слободни зидари могу „истовремено бити и слободни зидари и комунисти".

Захваљујући томе податку, могуће је бацити светлост на данашња збивања и боље објаснити зашто неке српске „бивше комунисте" масонска штампа на Западу и код нас жестоко напада, а друге не. С обзиром да има комуниста који припадају масонерији, очигледно је по коме мерилу ће масонски настројени политичари и новинари судити који су „добри", а који „лоши" комунисти. Уосталом, то је сасвим разумљиво иако није оправдано.

Но како нам, у том случају, масони могу помоћи „да прво почистимо пред својом кућом"? Како можемо веровати у њихову искреност и могућност да нам препород донесу они који имају комунисте у својим редовима? Јер они се не боре против комуниста као таквих, него само против оних који се нису учланили у њихове ложе. А народ би желео да се једног дана коначно отараси комунизма и свеједно му је да ли његове присталице припадају масонским ложама или не.

Како изаћи из тог ћорсокака? Српским масонима остаје само један излаз, а то је званична изјава да у њиховим ложама више нема комуниста и да комунисти више не могу припадати масонерији. Само, ту би се морало поступити поштено, без игре речи и преваре, имајући у виду да се данас мало ко јавно представља као комуниста, а да има много „социјалиста" и „бивших комуниста". Стога би, можда, исправније било рећи да слободни зидари више не могу истовремено бити слободни зидари и марксисти.

1923. године је по том питању последња реч припадала Москви, ако је веровати масонском „Неимару", а данас реч о томе имају српски масони.

Бољшевици и слободни зидари („Echo de Paris“)

Кад су утврђивани услови за ступање у трећу интернационалу у Москви, поднесени су они двадесет и два по броју, на одобрење Лењину и Троцком. Овај је број непосредно саопштен француским комунистима, и они су очекивали с нестрпљењем њихово објављивање.

Но велико се изненађење код њих појавило у моменту, кад су у Француској утврдили да ови услови садрже само двадесет и једну тачку. Један од услова је без сумње отпао на путу; али и поред свега труда, да га сазнају, ипак им је остала била непозната истина о њему.

Међутим, сад се сазнаје да је ишчезли члан гласио: „чланови слободног зидарства не смеју приступити трећој интернационали".

Лењин и Троцки, који су такође били чланови ове организације, просто су суспендовали овај параграф, и то је био узрок, што су француски комунисти добили само двадесет и један услов за приступ у црвену цркву.

У земљи совјета

Конгрес треће црвене интернационале забрањује свима француским комунистима да припадају слободном зидарству или савезу за човечанска права.

И ова одлука, као што се из текста види, није састављена из слатких израза. Званични текст њен је овај:

„Потребно је да органи који воде партију пресеку све мостове за пут у буржоазију, и да радикално прекрше везу са слободним зидарством. Понор, који раздваја пролетаријат од буржоазије, мора да се потпуно схвати код комунистичке странке. Али је један мали део елемената који воде странку преко тога понора бацио маскиране мостове, служећи се слободнозидарским ложама.

Слободно је зидарство најнепоштенији и најружнији одбојник између пролетаријата и буржоазије, која нагиње ка радикалној страни. Ми смо нагнани да се противу њега боримо до крајњих граница. Ова ће борба произвести на сваки начин једну кризу која ће излечити вође француске партије (комунистичке).

Исто је тако неопходно потребно да комунисти иступе из савеза за човечанска права. Овај је пропис веома важан јер ће он довести до тога, да се партија очисти од свију дилетаната, аматера и чланова који јуре за каријером”.

Слободни зидари неће се подврћи пропису

Једне вечери, пре кратког времена, скупили су се слободни зидари који припадају као чланови комунистичкој партији на седници Великог Ор. Француске (Rue Cadet, 16.), да осмотре чудновати положај створен одлукама Конгреса у Москви.

И упркос забране, која је потекла од политичких бироа комунистичке партије, ипак је био присутан велики број делегата.

После дугог и незгодног испитивања положаја комуниста, *слободни зидари су одлучили да остану у исто време и слободни зидари и комунисти*. Директору комитета послата је нота с молбом да се од извршног одбора у Москви захтева повлачење ове одлуке.

Пошто свако зна да Москва неће попустити у овом питању, то се може закључити да комунисти слободни зидари, који се неће одвајати од партије, могу мирно чекати, док их из ње не искључе.

Велико је искушење за ове људе, на које се чини притисак и удара такорећи једна врста монопола на њихово слободно мишљење, на њихово лично опредељење; стога се ишчекује са живим интересовањем крајњи резултат.

Ж.Д.

Неимар, (масонски часопис),

Београд, књ. II, бр. 16, јун 1923, стр. 363-365.

Атомизација човечанства¹⁰⁷

ВЛАДИМИР ДИМИТРИЈЕВИЋ: Господине Марковићу, данас се свуда у свету, а нарочито међу нама Србима који проблем, да тако кажем, осећамо на својој кожи, Говори о Новом светском поретку. Мишљења су подељена: једни кажу да је у питању остварење најдревнијег људског сна - сна о срећи и миру читавог човечанства, други сматрају да се иза демагошких парола о хармонији и миру крије страшно лице зла. Аргументи и једне и друге стране често су или демагошки или превише аргументи срца... Где је, по Вама, истина о Новом светском поретку? Шта је то у ствари? Иако је ово нови поредак, онда је он нову односу на нешто старо, на неки стари поредак и његове вредности.

МАРКО С. МАРКОВИЋ: Дефиниција Новог светског поретка би се могла свести на две речи: атомизација човечанства. Ако бацимо поглед на новију светску историју, добијамо утисак да се сукобљавају две струје. Француска револуција разара покрајинске и сталешке заједнице, претварајући их у административне јединице и ствара „Нацију” - свемоћну државу која у XX веку долази до етатизма. Ратови за стварање националних држава трајали су више од једног столећа. А сада је у току разбијање тих држава у име регионализма. Али што тај регионализам буде јачи, то ће бити све више сукоба. Поделите Србију на покрајине и сутра ћете имати покрајинске ратове код нас. Сетите се да су италијански градови - и не само они - вековима међусобно ратовали. Значи да је тај „мир” који нам доноси Нови поредак само привидан. Екстремни национализми и регионализми имају исте последице.

В.Д.: У међувремену смо присуствовали успону и пропасти тоталитарних режима. Какву улогу је одиграо тоталитаризам у односу на те две тенденције?

М.С.М.: Тоталитаризам их је спајао, уништавајући и државе, и народе, и религије, и органске или покрајинске заједнице. Да је, у своје бољшевичком виду, остао веран томе програму, он би до краја наставио свој пут посејан гулазима и геноцидима. Али бољшевизам је изневерио наде својих светских руководилаца. После Стаљина, знатно је успорено милионско уништавање словенства и Православља. Истина Хрушчов је обновио прогоне Православне Цркве, но то је било привремено. На Западу се појавила бојазан да би се Совјетски Савез могао претворити у неку врсту руске империје. Поготову, када се умешао у сукобе на Блиском Истоку. Ипак, тоталитаризам је послужио као полигон и остао социолошки модел за реализацију Новог светског поретка. Преко међународних организација, тоталитарни систем - који је тако савршено описала Хана Арент¹⁰⁸ - данас почиње да се шири и конкретизује на светском плану. *Нови Поредак је коначно остварење тога идеала, то је нова и последња етапа историје човечанства, уколико се она буде и даље развијала по предвиђањима великих мага.*

¹⁰⁷ Разговор вођен у Јерисосу, септембра 1994.

¹⁰⁸ Hannah Arendt, *Le systeme totalitaire*, Paris, Ed, du Seuil, 1972.

В.Д.: Али Хана Аренд је првенствено инсистирала на разбијању и атомизацији човека, сматрајући да је концолог модел будућег друштва.

М.С.М.: Да, али је признавала да су, уједно, социјална атомизација и екстремни индивидуализам били предуслови тоталитаризма. Паралелно са рушењем органских заједница, већ је Француска револуција, са својим демократским индивидуализмом, почела са разбијањем човека његове личности, претварајући га у појединца, јединку, број.

В.Д.: Добро је што смо се вратили на Француску револуцију. Постала је опасност да овај разговор почнемо са закључком. Многи озбиљни истраживачи сматрају да је преломни тренутак у историјском ходу догађаја била Француска револуција, када је уместо старог (хришћанства и монархије) понуђено нешто ново. Колико је ово гледиште о Француској револуцији као темељу савремене идеологије Новог светског поретка исправно? Ако је у тој револуцији било нечега кључног, шта је то кључно?

М.С.М.: Допустите ми да се прво зауставимо на појму „ново“. Француска револуција је заиста нешто ново у савременој историји. Но уколико се историја понавља у Шпенглеровом смислу, по коме све „културе“ пролазе кроз исте фазе, онда је несумњиво да се сличне идеје налазе већ код Платона. Свака идеологија почиње поравнивањем, брисањем свега органског, „избрисаном таблом“ (“*tabula rasa*”). Кад хоће да прикаже идеално друштво у својој „Републици“,¹⁰⁹ Платон, пре свега, уништава породицу. А погледајте како поступа Аристотел, кад размишља о друштву у „Политици“.¹¹⁰ Насупрот Платону, он прво узима у обзир конкретне заједнице: породицу, село и град. Срећом, осим ретких изузетака, Платонов идеал је остао „мртво слово на хартији“, док је Француска револуција унесрећила Француску и човечанство за дуго низ година.

В.Д.: Ви помињете идеологије. Али демократи осуђују идеологије. По њима, демократија није идеологија.

М.С.М.: Нажалост, они осуђују све идеологије осим демократске. А да ли је демократија идеологија, судите сами по анализи Хиполита Тена о методу који Русо примењује у „Друштвеном уговору“: „Издаја се једна проста дата, врло општа, врло приступачна запажању, врло позната, коју чак најрасејанији и најслабији ђак може да разуме. Отклоните све разлике које одвајају једног човека од других; сачувајте од њега само део који је заједнички њему и осталима. Тај остатак, то је човек уопште... Тако се добила друштвена јединица; ујединимо неколико хиљада таквих, сто хиљада, милион, двадесет и шест милиона и ево нам француског народа. Он предпоставља људе рођене у двадесет и првој години, без родитеља, без прошлости, без традиције, без обавезе, без отаџбине и који, први пут окупљени, први пут

¹⁰⁹ Платон, Република, књига V, 459-560

¹¹⁰ Аристотел, Политика, I, 1252 до 26 sq

међусобно расправљају.¹¹¹ Успете ли да ту замисао спроведете у дело, Ви сте већ народ претворили у стадо. А додате ли томе револуционарни терор, то ће бити стадо које повремено воде на кланицу. Чини ми се да је то најбољи кључ за разумевање Француске револуције.

В.Д.: Да би смо били што објективнији, зар не би боље било да нам Русо изложи своје мишљење?

М.С.М.: У том случају.Тенова критика ће Вам изгледати бледа. Русо је имао механистичко схватање човека. Он говори о „људској машини“.¹¹² Приликом склапања друштвеног уговора, он од човека захтева тотално отуђивање.¹¹³ „Општа воља“ је изнад воље демократске већине („воље свих“) и треба ову да формира.¹¹⁴ Законодавац је овлашћен да промени људску природу.¹¹⁵ „Цивилна религија“ је изнад хришћанске и хришћани јој се морају покоравати, тим лакше што су створени да буду робови. У противном, биће изгнани из земље. Уколико ту догму признају, а не буду се по њој владали, биће кажњени смрћу.¹¹⁶ Не смемо заборавити ни његова два начела, на којима почивају Француска револуција и демократија: „Ко се усуди рећи „Ван Цркве нема спасења“, треба да буде прогнан из Државе, осим ако Држава није Црква а њен владалац Првосвештеник“.¹¹⁷ И: „Нема савршенијег ропства од онога које узима вид слободе“.¹¹⁸

В.Д.: Од Француске револуције траје и подела на „леве“ и „десне“ политичаре...

М.С.М.: ...и то је за Француску остала „рана непроболна“. Клице те нетрпељивости се налазе већ код Русоа, али она углавном потиче од револуционарног терора. Свака државна криза доводи до узајамног истребљења. После Револуције, до сада је дошло до осам сукоба или чак масовних покоља које, у већини случајева, треба приписати левици. До данас се није нашао ниједан државник да тај јаз премости и тај сукоб надрасте, зато што се међу њима нико није усудио да призна целу истину о Револуцији и одвоји позитивно од негативног. Изузетак чини песник и књижевник Шарл Пеги (Charles Peguy) који је 1914. године погинуо на фронту. Баш уочи Првог светског рата, он је знао да споји француски патриотизам и традицију са култом рада и поштовањем према сељаку и раднику. Може се рећи да су француски војници на Марни и пред Верденом свесно или несвесно били задојени његовим духом, гинући истовремено за монархију Јованке

¹¹¹ Hippolyte Taine, Les origines de la France contemporaine, t. I, L'Ancien Regime, Paris, Hachette, 1880

¹¹² Jean-Jacques Rousseau, О неједнакости међу људима, 1.

¹¹³ Jean-Jacques Rousseau, О друштвеном уговору, 1, 6

¹¹⁴ Исто, 2,6

¹¹⁵ Исто, 2,7

¹¹⁶ Исто, 4,8

¹¹⁷ Исто, 4,8

¹¹⁸ Jean-Jacques Rousseau, Емил, књ. 2

Орлеанке и за републику. Није чудо што се Велика и Вечна Француска последњи пут пројавила у том рату.

В.Д.: Они које, каткад подругљиво, називају „теоретичарима завера“, као следећи ступањ у наметању Новог светског поретка сматрају бољшевичку револуцију, чије су последице нестанак најмоћније православне монархије, после II светског рата, пад источне Европе у канџе комунистичког атеизма (наравно, не заборављамо ни Кину, Камбоџу, Вијетнам). Дали се може повући некаква „директна“ линија која води од Робеспјера до Лењина и његових комунистичких наследника?

М.С.М.: О томе нема сумње. Читаве књиге су посвећене сличности између Робеспјера и Лењина.¹¹⁹ Сам Лењин је ту везу признао. Али подударност њихових метода се односи првенствено на револуционарну праксу, на перманентни терор, на стални унутрашњи рат који постаје погонска сила друштва и државе. Међутим, та „директна линија“ која иде од Француске до Октобарске револуције се не своди на сродност између револуционарног и бољшевичког терора. Она је много дубља, она има теоријску подлогу и корени се у тоталитаризму Русоа, као и у комунизму француских револуционара.

В.Д.: На шта конкретно мислите, осим неких провизорних покушаја остварења комунистичког идеала?

М.С.М.: Осврнимо се прво на револуционарне крилатице Русоа: „Човек је рођен да буде слободан, а свуда је у оковима“.¹²⁰ Или: „Онај који је први оградио свој посед, усудивши се да каже „Ово је моје“ и нашао просте људе који су му поверовали, био је прави оснивач грађанског друштва“.¹²¹ По признању Енгелса, Русо је најближи комунизму кад описује етапе људске корупције које назива „револуцијама“. У том „прогресу неједнакости“, Русо разликује три епохе. Прва је оснивање Закона и Права приватне својине (богаташ и сиромах), друга је установа Магистратуре (моћан и слаб), а трећа прелаз легитимне власти у самовољну (господар и роб). Талмон, професор универзитета у Јерусалиму - кога је поштовао и Слободан Јовановић - иде и даље, па у русоизму назире „политички месијанизам“ и види „школу која дефинише политику као вештину примене дотичне философије на организацију друштва“: „Коначни циљ политике неће бити постигнут све док та философија не буде владала у свим областима живота“.¹²²

В.Д.: Укратко, Ви сматрате да идеолози Француске револуције нису утицали само на Лењина но и на Маркса.

¹¹⁹ Albert Mathiez, *Le boherisme et le jacobinisme*, „Commentaire“ 1989, Paris, 351-357

¹²⁰ Jean-Jacques Rousseau, *О друштвеном уговору*, 1,2

¹²¹ Jean-Jacques Rousseau, *О неједнакости међу људима*, II

¹²² J.L. Talmon, *Les origines de la demonratietotalitaire*, Paris, Calmann-Levy 1952/1956, стр. 12

М.С.М.: Па то је јасно. Поред Русоа, опажа се поглавито утицај комунистички инспирисаних револуционара, као Робеспјер, или идеолога, као Бабеф, са својим колективизмом¹²³ и етатизмом,¹²⁴ Буонароти, Силвен Марешал, аутор „Манифеста једнаких”, и многих других. Маркс и Енгелс су сматрали овог последњег претечом њиховог „Комунистичког манифеста”.¹²⁵

В.Д.: Да се овде зауставимо, не бисмо ли утврдили логичну повезаност Вашег излагања. Ви тврдите даје Нови поредак, схваћен као „атомизација човечанства”, у ствари мондијализација тоталитаризма, његова примена на светском плану. Затим смо се сложили с тим да постоји не само веза између Француске и Октобарске револуције него такође између револуционарних идеолога и Маркса. Међутим, на другом месту, у напису о Француској револуцији, Ви сте, колико се сећам, навели америчког политиколога Кокера¹²⁶ који подвлачи разлику између тоталитарне и либералне демократије. У оној првој, грађанин нема могућности да се брани од злоупотребе закона и власти; у овој другој, његова права су заштићена против Државе, против већине и против Закона. Кад утврђује везу између русоизма и тоталитаризма, Талмон, кога сте у разговору поменули, има у виду тоталитарну демократију, као што показује сам наслов његове књиге: „Извори тоталитарне демократије”. Шта нам сведочи да вођи Новог поретка хоће свету да наметну баш ту тоталитарну демократију, као што нам Ви сугерирате, а не ону либералну? Ви своју тезу треба тек да докажете.

М.С.М.: С том намером смо и започели овај разговор. А у исправност моје тезе можемо се уверити посматрањем савремених збивања на Западу и код нас.

В.Д.: Према томе, пређимо на питања савремености, питања која се тичу свих нас. Један од првих народа који се нашао на директном удару Новог светског поретка је наш. српски народ: са свију страна опкољен, збуњен и запрепашћен окретањем леђа од стране оних које је сматрао за своје савезнике, изнутра ослабљен и пометен, он је оптужен за све злочине овог света, упоређен са нацистима, прикован за стуб срама без права одбране. Откуда таква појава? Пошто живите на Западу од краја II светског рата, можете нам рећи да ли је медијски јуриш на Западу заиста такав какав смо чули да је, или је реч о одређеној српској склоности као хиперболисању (неки то називају „медијским геноцидом над Србима”).

М.С.М.: Кад је реч о „медијском јуришу”, могу Вам лично посведочити да је он хиљаду пута гори него што замишљате, али да није само уперен против Срба него

¹²³ Gracohus Babeuf, Manifeste des egaux in Histoire de la conspiration pour regalite par Buonaroti, Paris, 1985, стр. 70

¹²⁴ Bertrand de Jouvenel, Du pouvoir. Histoire naturelle de sa oroissance, Paris, Constant Bourquin/Bibl. du Cheval aile, 1947, стр. 208,431

¹²⁵ Навод по J. L. Talmon, op. cit., стр. 395

¹²⁶ Lester G. Crocker, Rousseau et la voie du totalitarisme in Rousseau et la philosophic politique, Paris, P.U.F., 1965, стр. 104-105

и против свих „демократских“ народа, мада не у истом правцу и смислу. Шта мислите, ко је од великих социолога однео победу у XX веку? Кроз неколико година, човечанство улази у XXI столеће, па имамо право да поставимо то питање. Неки ће рећи да је победио Маркс. Ви можда мислите на некога од његових критичара. Не.

Победник је француски социолог Габриел Тард (1843-1904).¹²⁷ Вероватно сте чули за њега, ако га нисте читали. Он се бавио проучавањем имитације и социјалног миметизма. У почетку, имитација је за њега била углавном позитиван појам. Дете се развија подражавањем. И што је шири круг људи око њега, што је већи број примера за подражавање, то је подражавање здравије и успешније. Наравно, имитација мора бити подвргнута контроли и руководству све до зрелих година. Током времена, Тард је увидео могућност колективне злоупотребе имитације, кад је опазио улогу штампе у друштвеном животу и њен утицај на масе. Схватио је њену „велику моћ која мора стално расти“, њену способност да створи „једну огромну гомилу, апстрактну и суверену, коју ће назвати „Јавно мњење“ и изврши „грандиозно уједињење“ на националном и светском плану.¹²⁸ Али, анализирајући психологију гомила - које разликује од „публике“- као Густав Ле Бон, он је пронашао закон који данас звучи пророчки: „На несрећу, сви колективи су слични у једном: то је њихова жалосна склоност да се раздраже завишћу и мржњом. За гомиле, потреба за мржњом одговара потреби за акцијом. Буђење одушевљења их не води далеко; али дати им предмет мржње, то значи отворити пут њиховој акцији која је, као што знамо, у суштини деструктивна“.¹²⁹

Тард је знао да моћ штампе може да запали и „публику“ једног листа, претварајући је у гомилу: „Открити или измислити неки нов предмет мржње намењен публици, то је једно од најсигурнијих средстава да се човеку врсти у краљеве журнализма. Ни у једној земљи, ни у једном временском периоду, апологија није имала толико успеха као клеветање“.¹³⁰

В.Д.: А шта би тек рекао да је познавао скоро неограничене могућности радија и телевизије?

М.С.М.: Зауоставимо се тренутно на „невиним“ медијским утицајима на масе. На нижем ступњу, где медији још не изазивају колективну мржњу против некога него се ограничавају на обичне извештаје и програме. Запазићемо да су већ на том нивоу, путем имитације и миметизма, масе дресиране као животиње у циркусу. Узмимо за пример говорни језик. Он је у зависности од моде, а мода зависи од речника којим се свакодневно служе спикери и новинари на радију и телевизији. Од пре десетак година, најмодернији и најпопуларнији израз у Француској је „un petit peu“ (малко, малчице), уместо „un peu“ (мало). Ако хоћете да будете добро виђени, морате бар једном употребити „un petit peu“, ма какав био предмет разговора. А још боље је ако

¹²⁷ Gabriel Tarde, *Les lois de l'imitation*, Paris, Felix Alcan, 1904 et *L'Opinion et la foule*, Paris, Felix Alcan, 1922

¹²⁸ Gabriel Tarde, *L'Opinion et la foule*, стр. 153-158

¹²⁹ Исто, стр. 59

¹³⁰ Исто, стр. 59

тај израз употребите у свакој реченици или чак више пута у истој реченици. Кад би у Француску дошла девојчица која не зна ни две француске речи, и на питање да ли говори француски са љупким осмехом одговорила „un petit peu“, она би одмах постала симпатична.

В.Д.: А то, вероватно, није једини пример.

М.С.М.: Постоји, наравно, низ других речи, управо општих места, којима се обавезно морате служити, ако хоћете да уживате углед пословног и модерног човека: „incontournable“ (незаобилазан), „avancee“, „partenariat“, „mise du dispositif en place“ (постављање дистопозитива на место или на лице места). Ово последње, било да је реч о доласку француских трупа у Босну, о гашењу ватре на Корзици, о полицији приликом уличних манифестација, о припреми хируршке операције или о последњој школској реформи. Уместо „oui“ (да) треба одговорити „absolutment“ (апсолутно) или „tout a fait“ (сасвим). Кад изговорите неколико реченица, препоручљиво је да своје излагање прекинете са „mais bon...“ (па добро). Добро је и, када хоћете да кажете „поводом“, послужите се изразом „au niveau de“ (на нивоу). Раније су Французи имали више начина да кажу „поводом“: а propos de, en ce qui concerne, au sujet de“. Али ће сада, уместо „поводом бомбардовања Сарајева“ рећи „на нивоу бомбардовања Сарајева“. То на француском звучи исто тако глупо као на српском, али „тако се данас говори“. Док сам још био у активној служби, водио сам преписку са филијалама у унутрашњости. Када сам шефу поднео писма да их ротпише, он их одбаци, презриво ме погледа и пружи ми један „модел“ писма за будуће одговоре, искључиво састављен од општих места. Шта мари што је на конкретно постављена питања он у последњој реченици одговарао: „Ако имате неке проблеме, не оклевајте да нам се обратите“. Главно је било убацити омиљено „не оклевајте“ – „n' hestiez pas“.

В.Д.: На тај начин ће француски језик бити убрзо осиромашен.

М.С.М.: И то у најкраћем року. Школа „Берлиц“ ускоро више неће морати да саставља уџбенике „Француски у сто лекција“. Биће јој довољно да штампа „Француски у сто речи“. Али имитација још разорније делује кад почне да изопачава језик. Реч „већ“, на француском „deja“ (читај: „дежа“) милиони Француза сад изговарају „да“, као „дамија“, мада нагласак на првом самогласнику захтева отворено „е“. Пре тридесет годнна, неко је на телевизији морао изопачити латинско „et caetera“ (и тако даље) које су они изговарали или „at caetera“ или само са вокалним „е“, док сада изговарају „ек caetera“. Неко је својевремено убацио „К“ и милиони следе за њим. А у енглеском „week end“ неко је избацио „d“ и сада већина Француза изговара „week eN“. Једном сам присуствовао телевизијском интервјуу са директором једне познате фабрике аутомобила и чуо како он реч „une espece“ („једна врста“) која је на француском женског рода, као и у српском језику, претвара у мушки род. Већ сутрадан сам срео људе који су га несвесно имитирали говорећи „un espece“ (један врста). И зараза се касније проширила. Ипак, најгоре од свега је колективно муцање, управо почетак милионског муцања. Засада се оно своди на

чланове мушког и женског рода - „le" и „la", на предлог „de" (од) и на заменицу „qui" (који). По најновијој моди, треба поновити најмање двапут, још боље трипут “de, de, de", што одражава извесно оклевање или размишљање. Рсцимо: „le peur de, de, de loup" (страх од, од, од вука). Слично је са „le" и „la". Зет једног француског државника се не устручава да на телевизији „размишља" са “de, de, de". А један мој француски рођак у свакој реченици употребљава „de, de, de" „le, le, le" и „la, la, la", што им даје специјалан музички ефект. Замислите сад да неки популаран човек на телевизији изговори муцајући реч „ricuage" (убод, акт бодeња). Милиони Француза ће одмах за њим почети да муцају, по законима имитације.

В.Д.: Зар нико до данас, осим Вас, није ту појаву приметио и јавно жигосао?

М.С.М.: Неко је то морао приметити, али жигосао није нико. Недавно је Жак Тубон (Jacques Toubon), министар културе, спровео једну језичну реформу која се састојала у избацивању енглеских варваризама из француског језика, али се није одважио да осуди медијску карикатуру која је тај језик унаказила. То питање остаје „табу". А зар је могло бити друкчије? На једној страни милиони заглупљених, а на врху они који неће да униште машину којом се служе. Зашто Вам све ово причам? Па зато што се по истим правилима врши медијски геноцид над Србима. Довољно је имитацији дати убиствен карактер, „измислити нов предмет мржње", по речима Тарда, и бацити га лавовима у чељуст. Вредно је помена да су тренутно само Срби на нишану западне пропаганде као народ коме се прети смрћу. За време Горбачова, дигла се слична пропаганда и против руског народа, али она се утишала после распада Совјетског Савеза и по доласку Јељцина. Стога се не треба чудити што, по сондажима, око 60% Француза желе војну интервенцију против Срба. Од става према Србима зависи и каријера јавних радника, генерала или уметника. Жака Мерлиноа, помоћника директора париског Канала 2, више никад нисам видео на телевизији од како се појавила његова објективна књига „Није добро рећи све истине о Југославији".¹³¹ Кад се неки генерал у активи усуди да изрази своје мишљење о југословенском сукобу, он ће обавезно узгред напоменути да Србе сматра „агресорима". А кад неки певач хоће да себи направи „промоцију", он ће, као Сарду, прво на телевизији изјавити своју спремност да пође у рат против српске гамади, а кратко време затим добити легију части. Поводом операције у једној париској болници, лекар мога сервиса ме је послао своме колеги, хирургу, у другом сервису, са једним пропратним писмом. У жељи да сазнам нешто више о своме здравственом стању, бацио сам индискретан поглед на то писмо и у њему прочитао: „Шаљем ти Марка Марковића. Он је Србин". После четири године антисрпске пропаганде, то је било горе него да је написао: „Шаљем ти М.С.М. Он је гангстер". Тако изгледа Нови светски поредак „на терену".

В.Д.: У тексту „Српска апокалипса по Ф.М. Достојевском", као и у неким другим чланцима, упозорили сте на могућност избијања Трећег светског рата који

¹³¹ Jacques Merlino, Les verites yougoslaves ne sont pas Unites bennes ä dire, Paris, Albin Michel, 1993

би у многоме био опасан за православне народе (Русе, Грке, Бугаре итд). На чему заснивате такву прогнозу, која је у много чему заиста апокалиптична?

М.С.М.: С обзиром на горњу медијску праксу, на бандитско разбијање Југославије, противно основним начелима међународног права, као и програм који већ годинама спроводи Трилатерална комисија, то више није прогноза него закључак. Читав политички и пропагандни апарат Запада угрожава првенствено православне народе. Србија је прва на реду, као прва „домина“ и ако се она сруши, све остале ће се срушити једна за другом. Запад нам је очигледно већ припремио нова жаришта на Балкану: Косово, Македонију, а сада и Црну Гору. Нас-тави ли се тако, васкрснуће Отоманско царство, па ће најзад доћи ред и на Русију. Без заједничког отпора, нема никаквог изгледа ни разлога да се тај смртоносни точак заустави. Царска Русија је некада ту игру смртних непријатеља Православља тако добро схватала, да је радије ставила на коцку свој животни опстанак, но што би напустила Србију. Данас Сољженицин сматра да Русија нема шта да тражи на Балкану.¹³² Велики књижевници нису обавезно велики политичари. Тај лажни „прагматизам“ губи из вида витални значај православне солидарности. А затим, кад Русија буде изгубила све своје савезнике и остане усамљена, окружена својим непријатељима, онда ће чак и Сољженицин признати своју самоубилачку кратковидост, али ће тада све бити касно.

В.Д.: Има ли решења? У једном тексту који је изазвао одјек код многих православних Срба (и не само код њих) предложили сте Савез православних народа. Какав би то савез био, и где је његово место у новом европском и светском поретку?

М.С.М.: Убеђен сам да је тај савез једини излаз који нам је Бог оставио. У догледном времену, то би прво морао бити војни савез, а касније би можда постала могућа и једна конфедерација. Чак и војни савез би на почетку био довољан да измени злочиначки карактер Новог европског и светског поретка. Кад једном буде постало очигледно да је тај православни блок неуништив, онда би требало успоставити пријатељске односе са Европом на Западу и Кином на Истоку, како би се најзад остварио идеал негдашњих руских Евроазијаца. У том смислу, искрено верујем да би Савез Православних Народа био најбољи могући допринос Новом европском и светском поретку, јер би спречио Трећи светски рат коме наша данашња слабост оставља отворена врата. По себи се разуме да не треба чекати долазак провиденцијалних вођа који неће бити пиони и спроводници савременог Новог поретка. На нама је да већ градимо темељ и спремамо потку будуће православне заједнице, сваки на свом сектору. Овде превасходно мислим на одлучну улогу Православних Цркава и на мобилизацију омладинских организација.

В.Д.: На крају, питање личне природе. Од II светског рата нисте били у Србији, писте се срели са савременошћу српског народа који је, под

¹³² Alexandre Soljenitsyne, *Le „probleme russe“ à la fin du XXe siècle*, Paris, Fayard, 1994

комунистичким ропством, унеколико изменио свој лик. Па ипак, као житељ Француске, нисте пали у искушење да свој народ (попут неких „ независних ” интелектуалаца и у отаџбини и у дијаспори) бластите пред светом, да га се одричете и тражите још суровије казне због непослушности „међународној заједници”. Шта је то што Вас још увек чини родољубом?

М.С.М.: Прво, укореењеност у народне и породичне традиције. Прича о Косову, о српским јунацима и ратовима је у мени од најранијег детињства створила предосећање да ћу једног дана и ја поћи у рат. А имао сам и срећу да ми, у основној школи Краља Петра и у Другој мушкој гимназији предају елитни наставници. Захваљујући породичним везама, рано сам се упознао са нашим књижевницима и уметницима: Велмар-Јанковићем, Симом Пандуровићем, Божидаром Ковачевићем (мојим најмилијим професором), Вељком Петровићем, Браном Ћосићем и Марком Царем. Брана Ћосић ме је импресионирао својом добротом, а Сима Пандуровић својом блиставом ерудицијом у књижевној области. Седећи са мојим оцем у кафаницама београдске Скадарлије, он је са највећим стрпљењем мени, средњешколцу, одговарао на питања из књижевности и естетике. Од наших умних жена сам познавао Ксенију Атанасијевић, Јелену Димитријевић и Јелу Спиридоновић-Савић, сусетку и даљну рођаку, која је зрачила својом духовном лепотом. Знао сам такође лично многе наше глумце и оперске певаче, а нарочито Добрицу Милутиновића, Рашу Плаовића -незаборавног Хамлета - и Жарка Цвејића. Кад ме је отац први пут Добрици представио, овај ми је, као на позорници, рекао: „О, Марко, то је херојско име!”. Тај театрални усклик био је уједно позив и опомена. Касније, у Паризу, Станислав Краков ме је упознао са Милошем Црњанским пре његовог повратка у Југославију. Он се није могао помирити са судбином да остане жив закопан у емиграцији. Ишао сам и у Лондон, да се поклоним Слободану Јовановићу. Запањило ме је својим памћењем. Кад је сазнао имена мојих предака, рекао ми је са осмехом: „Па то је савршен пејзаж српског политичког живота: дед по оцу либерал, дед по мајци напредњак, а отац радикал”. Педесетих година сам активно сарађивао са Велмар-Јанковићем у емигрантском часопису „Слободна Југославија”. Преко једног писма из Америке, Владика Николај је мој рад у дијаспори писмено благословио, а пре тога, у ратним годинама, имао сам част да ме лично благослове отац Јустин Поповић, будући Владика Хризостом Војиновић и отац Јован Рапајић.

В.Д.: Можда Вам те лепе и трајне успомене о сусретима са оцима Српске Цркве и српском интелигенцијом не би биле довољне да нисте дошли у додир са ширим народним слојевима и нарочито са српским сељаштвом у току II светског рата?

М.С.М.: Мислим да сте у праву. Активно учешће у рату ми је пружио прилику да обиђем Србију и прокрстарио Босном. Тада сам открио лик српског сељака као домаћина и војника. Наилазио сам понекад на људе, негдашње борце са Солунског фронта, који су ме својим изгледом и мудрошћу подсећали на наше средњевековне племиће и владаре. Посматрајући их као војнике, упознао сам све

њихове слабости, али и врлине којих има безброј. Дивио сам се њиховој снази да издрже глад, мраз, бескрајна пешачења, непријатељску ватру, ране, болести и пњиде. Закључио сам да смо ми народ створен за патње. Ако нам је историјска судбина да вековима трпимо голготска страдања, Бог нам је подарио пеку чудесну моћ да на том мученичком путу истрајемо. Не знам да ли, осим Руса, у Европи постоји још неки народ кадар да понесе такав крст. Али најлепши утисак је на мене оставила српска мајка. Није било села где ме нека српска мајка не би помогла или благословила. У једном босанском селу, - ако се не варам, на Никољдан - ушао сам у један дом где је све било спремно за славу.

А ту беше само једна жена која ме дочека као да сам јој рођени син, рекавши ми: „Мужа ми убили усташе, а син ми у партизанима. Ваљда те сам Бог посла да замениш домаћина и упалиш свећу“. Српска жена се отада уселила у моју душу као једна од највећих светиња. Но и да сам све то заборавио - а ко би могао ишчупати такве корене? - пробудила би ме сатанизација Србије на Западу. Сетите се Јевреја који су се некада осећали Немцима или Французима, а неки чак и заборављали да су Јевреји, све до почетка нацистичких прогона, када су постали свесни свога порекла и са својим сународницима добровољно пошли у смрт. Та спремност на жртву се и у мени јавила. А њу нисам осетио само ја. Мој млађи син, који има чин резервног поручника у француској армији и никад није видео Србију, поверио ми се једног дана: „Не бој се: ако мс буду мобилисали за рат против Срба, ја ћу пре пристати да ме баце у тамницу.“

Српска апокалипса по Ф. М. Достојевском¹³³

Све доскора, Срби су били уверени да нема разлике између поступака једног народа и моралног става појединих личности. У њиховим очима, једна држава може бити поштена или непоштена, као сваки човек. Отуда склоност Срба да држање својих негдашњих Савезника и пријатељски расположених нација данас протумаче као издају. Међутим, очигледно је да би већ само проучавање српске историје XIX столећа било довољно да открије праву стратегију и тактику западних сила, у чијем макијавелизму не може бити места ни за какву 'верност' или 'пријатељство'. Крајњи циљеви 'Великих' су егоистични и увек остају исти, док су Срби час искоришћени као 'савезници', час осуђени да буду уништени, сходно практичним потребама у датој ситуацији. Али Срби то нису могли да увиде, јер су починили другу фаталну грешку, сводећи свој видокруг на догађаје из XX века. Верни успоменама из прохујалих светских ратова, они су престали да се користе својим вековним искуством, осиромашили су сопствену националну свест и почели да историјске изузетке тумаче као правило.

Може се онда замислити какво изненађење очекује савременог Србина кад из

¹³³ Наводи из „Пишчевог дневника“ Ф. М. Достојевског, поменути у овом чланку, узети су из руског издања УМСА PRESS, Париз (без датума) у три тома: „Дневник писатеља“ т. 1, за 1873. год; т. 2, за 1876. год; т. 3, за 1877. год. (коме су додате године 1880. и 1881.)

своје библиотеке извади и поново прочита „Пишчев дневник“ Фјодора Михаиловича Достојевског. Тај руски геније нехотице отвара Србима очи и лечи их од горњих заблуда. Све је ту објашњено и нашем човеку приступачно, као да је намењено данашњим поколењима. 'Пишчев дневник' је писан углавном седамдесетих година прошлог века, за време руско-турских и српско-турских ратова. Сличност тадашњих догађаја на Балкану са српском драмом којој присуствујемо од Другог светског рата на овамо, нарочито почев од 1991. године, је запањујућа. У највећем броју случајева, анализа Достојевског се може применити на наше прилике. Да је хтео да буде пророк српске судбине у наступајућем веку, писац не би могао изрећи праведнији суд. С том разликом, што је Србија тада могла рачунати на подршку Русије, док се у наше време више ни на њу не може ослонити. Из тог разлога, треба стално имати у виду да су, својевремено, Русија и Србија, духовно и политички, углавном припадале истом „блоку“, да је у то доба постојала словенска солидарност, те да се речи Достојевског односно Русије могу често применити на Србију и обратно.

Прошлост и садашњост у светлу историје

Оно што је Достојевског највише саблажњавало, то је равнодушност Запада према удесу хришћанских и превасходно словенских народа под Турцима. Поготову кад се та равнодушност претворила у политички цинизам и када, руковођене тим цинизмом, западне силе нису оклевалe да стану на страну Турака против хришћана. Утолико пре, што је идеал Достојевског био „ослободити Православље и Хришћанство од муслиманског варварства и западне јеретичности“, јер је осуђивао прећутни макијавелистички принцип западних сила да „оно што је подло од стране једне личности премудро од стране једне државе“. Стога се згражао запажајући: „Мал 'те не, сва Европа се заљубила у Турке“. Јер је наслућивао смисао тог преокрета: „Европа бодри турски фанатизам и спрема се да нас удари с леђа“.

Европска заљубљеност у Турке ишла је напоредо са презиром према словенским народима. Достојевског је, природно, пре свега болело неразумевање које су у Европи сретали Руси: „Неће да проуче народ који мрзе и кога се боје“... „Сањају да нас све униште“. Али, вероватно, није га мање узбудило откриће да су ти исти Европљани, „који су викали против ропства, који су укинули трговину црнцима, уништили деспотизам и прогласили човекова права“, пристали да посматрају скрштених руку како „дивља, гнусна муслиманска хорда заклетих непријатеља цивилизације“ уништава милионе несрећних хришћана. „Европа чека кад ће све те стенице бити уништене и прави се да не чује њихове вапаје“. Зар је то заиста била „последња реч цивилизације“? Шта би тек рекао Достојевски да је могао видети ужурбаност са којом ће, сто двадесет година касније, Запад признати Босну и Херцеговину, прву панисламистичку државу у Европи, предајући српску 'мањину' муслиманима на милост и немилост, као што је спреман да им сутра жртвује и Србе на Косову?

Свирепост реалне политике не искључује покушај да се она морално оправда. Напротив, што су њене намере нечовечије, то њен вид мора бити племенитији. „Лаж се спасава лажу“ сажима Достојевски и приказује начин на који је западна

пропаганда, већ тада, покушала да своју издају Хришћанства покрије клеветама против Срба и Руса. У тим маневрима и подметањима је предњачио британски премијер Дизраели - лорд Биконсфилд. Да би компромитовао руску интервенцију у корист балканских народа, Дизраели, који је тобож располагао „тајним документима“, је оптуживао Русе да су у Турску послали све своје „рушилачке елементе“ - „социјалисте, комунисте и комунаре“ - те да постоји опасност да се ти револуционари у отоманском царству оснаже. Но поред Руса, требало је окаљати и саме Србе, па је Дизраели похитао да представи српску објаву рата Турцима. као *'нечасни поступак'*, а српску борбу за ослобођење као *'нечасни рат'*. „Хоће према нама да изазову општу мржњу“, јадао се тада Достојевски. Под утицајем Дизраелијеве кампање, ствара се утисак да су патње Срба и других поробљених народа обичне измишљотине и провокације: „... У Европи оспоравају факта, поричу их пред народним парламентима, не верују, праве се да не верују. Сваки од тих народних вођа у себи зна да је то истина, а опет једни друге обмањују: да то није истина, да се то није десило, да су они сами (тј. хришћани) побили својих шездесет хиљада Бугара, само да би оптужили Турке“. Баш као кад у наше дане јавно жигосу Србе и распињу их на крст пред целим светом, а у зоолошком врту муслимани бацају невину српску децу лавовима у чељуст.

Достојевски покушава да пронађе неко рационално објашњење те моралне наказности и наслућује да би посреди могло бити смртно непријатељство Европе против Словена: *„Европа је непријатељ словенског јединства“*, док је *„одбрана Словена мисија Русије“*. Несумњиво да би се „Европа разнежила према балканским народима, кад би почели да мрзе Русију“. Достојевски увиђа да постоје дубљи разлози те европске мржње, али сматра да је она нашла свој највернији политички израз у савезу римокатолицизма са социјализмом. На једном месту у „Дневнику“, он говори о католичкој *„светској завери“* и види у социјалистичком *„чудовишту“* чедо католицизма који је *„продао Христа за земаљско царство“*. О томе би се могло дуго дискутовати. Но, у сваком случају, посреди је била међународна урота. Према томе, не само да Европа није притекла у помоћ хришћанима под турском влашћу него је пресуду над Србима и балканским народима изрекла пре сваког суда и саслушања. А зар нас то не подсећа на извесну 'мировну конференцију', где су Срби недавно били означени као кривци још пре почетка дебате?

Предзнаци Апокалипсе

Као један од најпобожнијих људи међу руским писцима, Достојевски се није могао задовољити искључиво политичким објашњењем европског злочина над Србима и тражио је његове духовне корене. У тој перспективи, размишљања Достојевског су одмах добила апокалиптички карактер. Није ли некада Нерон свалио на хришћане кривицу за пожар Рима, као Дизраели на Србе одговорност за рат са Турцима? Очеvidно је да су обојица били прожети ђаволским духом који је надрастао њихову личност. На страницама „Пишчевог дневника“ реч је о *“злом духу”* који *„друштву доноси нову антихришћанску веру, тобож нова морална начела; уверава да може изнова да сагради свет, да све људе начини једнаким и срећним, и заувек доврши Вавилонску кулу, постављајући њен камен темељац“*. Нема сумње да

Достојевски ту мисли на апокалиптичке звери и на антихриста, јер, како сам каже, види да већ многи у Европи „озбиљно прихватају антихриста као Христа“. А у атмосфери Откровења по Јовану, неизбежна је и помисао на крај света. Достојевски не сматра да је то обавезан исход актуелних догађаја, јер је крај света један а антихриста много, али зато може се десити да Антихрист који је пред нама буде онај последњи. Појава антихриста је увек предзнак Апокалипсе и праобраз краја света, али антихрист је представник ђаволске силе која војује противу Христа кроз читаву историју Цркве. Први хришћани су у Нерону с правом препознали антихриста, па ипак због тога није наступио смак света, као што се ни смрћу Нероновом човечанство није ослободило будућих антихриста, било да су они носили име Маркса или Дизраелија.

Откровење по Јовану је хришћанска философија историје, али само пророку је дато да ту „књигу са седам печата“ протумачи и њен наук примени на историјске прилике свога времена. Пророчки дар је допустио Достојевском да живу историју којој је присуствовао религиозно осмисли и правилно „прочита“, да би затим предвидео догађаје скоре будућности.

Став Европе према „источном питању“ је руског писца убрзо довео до закључка да, у догледном времену, свет више не може избећи револуцију и рат. Револуционарни хаос ће бити изазван „католичком светском завером“ и савезом католика са социјалистима: „Да, Европу очекују велики преврати, толики да људски ум одбија да верује у њих, сматрајући њихово остварење нечим фантастичним“. Револуција ће бити праћена и „борбом вере са атеизмом“. Али, у том хаосу, „и пролетери и капиталисти ће изгинути од грехова својих“. Достојевски такође прориче „неминовност европског рата“, али затим „рат ће се можда претворити у свечовечански“. Да ли ће на крају тих ратова наступити пропаст света? Достојевски оставља човечанству избор, зависан од пута којим ће народи ударити: „Ако нације не буду служиле вишим идејама, изгинуће“. Али Достојевски ипак чува у себи искру наде: „Зли дух долази, али ће ново друштво победити“. Уколико исти узроци изазивају исте последице, може се наслутити и крајњи домет политике разбијања Југославије и Србије, коју последњих година спроводе интернационалне организације. У име светског мира, сада се припрема Трећи светски рат.

Последња реч Достојевског је нада, ако не и вера, у победу добра. С обзиром на пораст зла у свету, који он сам наговештава, у први мах је тешко разумети на чему се тај његов релативни оптимизам заснива. Он је схватао да је човечанство дотерано „до дувара“, до последње дилеме: морализација политике или смрт, крај света, Апокалипса. У више наврата осуђивао је начело које је до сада у политици владало: „Оно што је подло од стране једне личности, то је премудро од стране једне државе“. Од сада „треба и у политици усвојити Христову правду која важи за свакога верујућег“. Илузија о којој се до данас разбијала српска политика, наивна вера да један народ треба да се понаша као честит човек, мора најзад постати стварност и закон за све. Другим речима, или ће свет Србе уништити али са њима и пропасти, или ће се са њима исцелити. А то се може постићи ако се у сваком народу развије човечанска идеја, љубав према свим народима, коју Достојевски већ приписује руском народу. Нико тај идеал не би прихватио брже и радосније од српског народа који је идеју свечовека и свечовечанства у својој

души неговао од светог Саве до Владике Николаја Велимировића. Нажалост, у тренутку кад безмало читав свет учествује у колективном геноциду над српским народом, оптужујући га истовремено за геноцид, тешко је веровати да то није само једна утопија код толиких других. Ако је после две хиљаде година хришћанског деловања у свету човечанство претрпело такав и толики морални пад, како можемо веровати у његов препород? И ко би тај препород изазвао, кад су нас скоро сви напустили, кад нам ускраћују и слободну реч, кад више неће да чују наш глас? Да је сам Достојевски међу нама, данас би се они и о његову проповед оглушили.

Није та ситуација била непозната Достојевском, јер је био свестан да ће прави хришћани увек сачињавати мало стадо а њихова борба трајати до конца историје, а било је периода у његовом животу када је он био принуђен да се бори сам самцит. У пркос томе, он је непоколебљиво веровао у снагу Истине и знао да је то највећа сила на свету. Онај који има уза се Истину и који њу брани никада се не бори узалудно, па макар остао сам на бојишту. А тој моралној дужности се морају покоравати и народи и појединци. Да Истина Христова не представља страшну силу, зар бн синови лажи на Западу толики труд и новац уложили да угуше српски глас? Стога не смемо заборавити поруку Достојевског која је упућена свим хришћанима уопште, али се у овим судбоносним часовима односи на Србе посебно:

„Пре свега, не плашите сами себе, не говорите: „сам човек на бојишту није ратник" и др. Сваки ко искрено затражи истину већ је страшно моћан. Не подржавајте ни фразере који стално понављају, да би их чули: „Не дају нам да радимо, везују нам руке, увлаче нам у душу разочараност и очајање!" итд. итд. Све су то фразери, јефтине песници, лењивци који сами себе сликају. Онај ко хоће да донесе користи, тај са везаним рукама у буквалном смислу може учинити бездан добра. *Прави делатник, кад стане на пут, мора одмах пред собом видети толико дела, да му неће пасти на ум жалопојке да га спречавају у раду него ће наћи и успети да нешто уради.* Сви прави делатници то знају." („Пишчев дневник", фебруар 1877).

За савез Православних народа Апел Православним Црквама и народима

Свети Апостол Павле нас је одавно упозорио: „Ти људи су лажни апостоли, духовни посленици, који се граде да су апостоли Христови. И није чудо, јер се сам Сотона гради да је светли анђеоло. Није, дакле, ништа изузетно што се и слуге његове граде да су слуге праведности. Њихов свршетак биће по делима њиховим" (2 Кор. XI, 13-15).

Искусили смо и ми каквим се средствима служе слуге Сатане: прво у спокојним породицама потпале ватру, па онда проричу да ће се пожар разбуктати и захватити суседне домове, ако се одмах не побију невини људи које су они оптужили као паликуће. Данас тако поступају са Србима, пре но што ће се устремити и на друге жртве. Уочи Женевске конференције - „последње шансе за мирно решеше сукоба" - запретили су Србима да ће их угушити војном силом, ако се преговори не

заврше споразумом. А тиме су охрабрили босанске муслимане да не одступе од својих максималних захтева, јер ће неуспех конференције оправдати страну интервенцију против Срба. Али уколико би на Женевској конференцији, неким чудом, ипак дошло до споразума, председник Буш већ Србима прети војном интервенцијом ако нападну Косово и Македонију. Мада је свима познато да никада није било говора о некаквој српској инвазији Македоније, а још мање Косова које припада Србији. Међутим, смисао те поруке је Арбанасима морао бити јасан: „Дигните устанак, јер ће нам ма и најмања војна реакција против вас послужити да ударимо по Србима”.

Данашња светска кампања против Срба би се могла разумети када би уништењем Србије и српског отпора била заиста отклоњена опасност балканског и светског рата. Но кад се изближе осмотри ситуација на Балкану, пада у очи да је инострана пропаганда против Срба само вештачка магла која скрива праве циљеве њихових непријатеља. Јер под претпоставком да Србија сутра буде коначно избачена из колосека, а Срби до последњег истребљени, то не би био крај досадашњих сукоба на Балкану него наставак старих и почетак нових. Због признања македонске државе би дошло до судара између Грка, Бугара и Арбанаса које би помогли Турци. Немајући више заједничког српског непријатеља, Хрвати и босански муслимани би се неминовно сукобили, док би Војводина постала бојно поље између Мађара, Хрвата и Румуна.

Дакле, очигледно је да југословенски конфликт и фпски „комунизам” или „нацизам” служе западним си-лама само као изговор и полазна тачка за даље операције далеко ширих размера. У том случају, одмах се поставља питање зашто је избор тренутно пао баш на Србе и Југославију. Зато што се нигде у Европи није могао наћи повољнији терен за изазивање сукоба, с обзиром на етничку и религиозну измешаност, као и на крваву прошлост. Ратна провокација је ту била стопроцентно сигурна. Под условом да се брже-боље издејствује међународно признање граница федералних република без икаквих преговора. Чим су, на тај начин, кола била гурнута низбрдо, више их нико није могао зауставити. Имајући у виду српске војничке врлине и отпорност, то није био сукоб, чији крај би се смео очекивати после неколико недеља или месеци. Захваљујући српској резистанси, морао се предвидети дужи рок који би допустио да се опробају нова оружја, као у току Шпанског грађанског рата. И није случај што се недавно у штампи појавила читава листа тих смртоносних изума које американци намеравају да употребе против Срба. Трећи светски рат ваља озбиљно и систематски припремити.

У стратешком погледу, политика западних сила се може најбоље објаснити „теоријом домина”: када се домине усправно поређају, па се поремети равнотежа прве, онда све остале падају за њом једна за другом. Југославија је била почетна домина; Русија је предвиђена као последња. Први пут у историји указала се прилика да Русија буде потпуно уништена и православни народи с њом. Заведен празним обећањима и уверен у чврстину савеза са Украјином, руски народ се бацио у бездан, уверен да ће у пропасти Совјетског Савеза наћи свој спас, али је из те кризе изашао ослабљен економски, политички и војнички. Преконоћ лишена поморских база на Балтичком и Црном Мору, Русија се наједном нашла на историјској сцени као цин одсечених руку. И руски непријатељи нису одолели

искушењу да продру у ту политичку пукотину. Али Русија је, упркос своме паду, остала нуклеарна сила, па је било немогуће напасти је одмах и непосредно, јер би то изазвало атомски рат. Случај Југославије је у том одлучном тренутку добродошао, стога што се ту, у најкраћем року, могао изазвати рат између православних и муслимана, баш као у Русији. Међусобно уништење православних и муслимана је најбољи „рецепт“ за унутрашње разарање Русије, а уједно служи њиховим заједничким непријатељима. Отуда на Западу сагласност између нехришћана и неправославних хришћана, као и између левице и деснице. Гледају ко ће кога да надлицитира јер, бар привремено, свима користи злочин. Засада нема корисније политике, све док непријатељима не успе да изазову судар међу самим православним народима, по примеру Молдавије, а нада-све рат између Русије и Украјине, у нади да би тада дошло и до православног нуклеарног сукоба. Извесно је да би у том случају страдала и Европа, али шта мари ако се Руси и Украјинци буду узајамно уништили. У противном, Америка би дотукла Русију на издисају. Осим ако Русија, у самртном часу, не нађе довољно снаге да Американцима узврати атомски поздрав.

Онима који не верују да је Запад ударио тим правцем и већ прекорачио праг Трећег светског рата, ваља указати на пример наглог пораста турског значаја и угледа. Турска је та којој је додељена пресудна улога у идућим балканским сукобима. Но њена улога је двоструко важна и у односу на Русију: с једне стране, она је позвана да - са Иранцима или без њих - подржава кавкаске и азијске муслимане против Руса, а с друге, да искоришћава и потпирује руско-украјинску заваду. Наравно, поштујући „теорију домина“, и Турска је позвана да делује опрезно и постепено, не изазивајући против себе све православне народе одједном. У случају грчке интервенције у Маћедонији, она би се, на пример, споразумела са Бугарима и прво напала Грке, да би се тек после грчког пораза окренула против Бугара, како би ослободила два милиона Турака на бугарској територији. А уколико Русија више не би имала излаз на Црно Море, Турској би онда било у интересу да се, у први мах, приближи Русима против Украјинаца. Због свега тога, а не само поводом Босне и Херцеговине, је далековиди француски председник Митеран провео католички Божић у Цариграду. Слутећи добро о чему се ради, Елен Карер-д'Анкос, позната русождерка руског порекла је написала занимљив чланак „1993, турска година? Турска намерава да постане велика сила и учествује у господарству над Црним Морем“ (Фигаро, 2.1.1993), где вешто представља Турке као непријатеље Ирана, спремне да закључе пакт са Русијом!

Има ли начина да се тој ратној машини стане на пут и постоји ли за православне народе нада на спас? Они ни од кога спас не могу очекивати изузев од Бога и од себе самих. Речју, *једино савез православних народа може да заустави и отклони перспективу Трећег светског рата*. Не само да се тада нико не би усудио да тај блок нападне него би можда и муслимански народи најзад увидели да су ударили кривим путем, јер се до сада нису борили за сопствене интересе него су били само играчка у рукама својих смртних непријатеља. Нужно је, пре свега, да православни народи схвате глобално положај у коме се налазе и разумеју да су колективно угрожени иако, привидно, тешкоће у датом тренутку сноси само њихов православни сусед. Чињеница да Русија и Украјина до данас нису званично и

недвосмислено ставиле свој „вето“ против интервенције страних трупа у Југославији сведочи да њихови слепи вођи нису свесни да се у нашој земљи пре свега њима копа гроб. А затим, од виталног је значаја да православни народи што пре одбаце све своје старе међусобне кавге и територијалне претензије. Непријатељи Православља ликују кад Украјинци спречавају Русима излаз на Црно Море или кад Румуни траже од Руса и Украјинаца Молдавију, а од Бугара Јужну Добруцу. Таква политика је постала самоубилачка; она служи најцрњим православним злотворима и води нас у заједничку смрт.

Није ли савез православних народа био и остао утопија? Историја сведочи супротно. Када су се, 1912. године, Србија, Грчка, Бугарска и Црна Гора, уз политичку подршку Русије, сложено одупрле Турској, Турци су, после више од пет столећа, били најзад прогнани из Европе. Овога пута, ако се православни народи благовремено не освесте, Турци би могли да се на Балкан ускоро врате, користећи се њиховом неслогом. Православним народима остаје да бирају: или ће да се уједине и спрече катастрофу или ће бити уништени једни за другим. Нема сумње да су Православне Цркве, пре свих државника, позване да утичу на ту одлуку. Од њих се на првом месту очекује да отворе очи народу и одговорним политичким личностима. Стога православна хијерархија сноси велику одговорност за даљу судбину, спас и опстанак Православља у свету. Када прави Христов Лик буде обасјао све народе, онда ће и међу људима опет завладати мир.

„Спас је твој у теби, Израиљу“.